BIULETYN
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1965 Warszawa, dnia 25 sierpnia 1965 r. **Nr 8**

SPIS TREŚCI

Dział A

str.

Poz. 88 — uchwała Prezydium i Komitetu Wykonawczego Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 czerwca 1965 r. w sprawie wzorcowego regulaminu sądu społecznego w zakładzie pracy 178

„ 89 — wytyczne Prezydium i Komitetu Wykonawczego Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 28 czerwca 1965 r. w sprawie zasad powoływania, organizacji i sposobu działania sądów społecznych w zakładach pracy 180

Dział B

Poz. 90 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 1965 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na rok 1965 w przedsiębiorstwach przemysłowych zgrupowanych w Zjednoczeniu Przemysłu Budowy Maszyn Ciężkich oraz w Zjednoczeniu Przemysłu Budowy Urządzeń Chemicznych 182

„ 91 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 1965 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zawieszania prawa do renty oraz zasad wypłacania inwalidzkiej renty wyrównawczej 183

„ 92 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 1965 r. w sprawie dodatków do rent z tytułu pracy naukowej 183

„ 93 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1965 r. w sprawie dodatkowych urlopów dla niektórych pracowników, zatrudnionych w zakładach resortu przemysłu ciężkiego 184

„ 94 — rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 6 maja 1965 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zastosowania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych do pracowników delegatur wojewódzkich Inspekcji Zbożowej 186

„ 95 — rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 17 maja 1965 r. w sprawie bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów wybuchowych na drogach publicznych 186

„ 96 — rozporządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 maja 1965 r. w sprawie ustalenia wysokości sumy należnej Skarbowi Państwa od absolwentów zagranicznych szkół wyższych 191

„ 97 — rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 25 maja 1965 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Komunikacji . . . 192

„ 98 — rozporządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 8 czerwca 1965 r. w sprawie kwalifikacji fachowych majstrów budowlanych w budownictwie powszechnym 192

„ 99 — zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 11 maja 1965 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych . . 195

„ 100 — zarządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 maja 1965 r. w sprawie zakładania i użytkowania ogrodów działkowych w wojsku 199

DZIAŁ A

88

UCHWAŁA PREZYDIUM I KOMITETU WYKONAWCZEGO CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 28 czerwca 1965 r.

w sprawie wzorcowego regulaminu sądu społecznego w zakładzie pracy.

1. W celu stworzenia warunków zapewniających prawidłowe funkcjonowanie sądów społecznych w zakładach pracy oraz w związku z art. 18 ust. 2 ustawy o sądach społecznych wprowadza się wzorcowy regulamin sądu społecznego w zakładzie pracy, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

2. Regulamin sądu społecznego w zakładzie pracy powinien odpowiadać przepisom ustawy o sądach społecznych oraz postanowieniom regulaminu wzorcowego.

3. Regulaminy sądów społecznych, działających w zakładach pracy w dniu wejścia w życie ustawy o sądach społecznych, należy dostosować do przepisów tej ustawy i postanowień regulaminu wzorcowego.

4. Regulamin sądu społecznego w zakładzie pracy wydany po dniu wejścia w życie ustawy o sądach społecznych, a także regulamin, który został dostosowany do jej przepisów w myśl ust. 3 niniejszej uchwały, wymaga zatwierdzenia przez prezydium właściwej wojewódzkiej komisji związków zawodowych.

5. Sąd społeczny składa radzie zakładowej sprawozdania ze swej działalności.

6. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem 7 lipca 1965 r.

PREZYDIUM I KOMITET WYKONAWCZY CRZZ

Załącznik do uchwały z dnia 28 czerwca 1965 r.

REGULAMIN WZORCOWY SĄDU SPOŁECZNEGO W ZAKŁADZIE PRACY.

§ 1. Sąd społeczny rozpatruje sprawy określone w art. 3 ustawy o sądach społecznych, a w szczególności dotyczące:

— zatargów pomiędzy pracownikami na tle obrazy lub zniesławienia, niewłaściwego stosunku do współtowarzyszy pracy lub podległych pracowników, zakłócania spokoju i porządku w miejscu pracy,

— lekceważenia zasad bezpieczeństwa i higieny pracy,

— spożywania napojów alkoholowych w miejscu pracy lub przychodzenia do pracy w stanie nietrzeźwym,

— wspólnego użytkowania narzędzi i urządzeń, samowolnego wykorzystywania narzędzi, urządzeń lub surowca zakładu dla własnych celów, psucia i marnotrawstwa narzędzi i surowców, drobnego zagarnięcia mienia zakładu lub współtowarzyszy pracy.

§ 2. 1. Sąd społeczny nie rozpatruje spraw, w których toczy się już postępowanie karne lub cywilne, a także sporów ze stosunku pracy.

2. Sąd społeczny nie rozpatruje sprawy, w której toczy się już postępowanie przed społeczną komisją pojednawczą.

§ 3. 1. Każdy może wnieść sprawę do sądu społecznego, a więc m.in. osoba zainteresowana sprawą, organizacja społeczna, administracja zakładu pracy, organ państwowy. W imieniu pokrzywdzonego pracownika sprawę może zgłosić mąż zaufania, społeczny inspektor pracy, rada zakładowa lub współtowarzysze pracy. Sąd społeczny może rozpatrzyć sprawę również z własnej inicjatywy.

2. Sąd społeczny może rozpatrzyć sprawę przekazaną przez prokuratora lub sąd, w której nastąpiło umorzenie postępowania.

§ 4. Sąd społeczny przeprowadza wszelkie czynności związane z rozpatrzeniem sprawy w zespołach trzyosobowych. Przewodniczącym zespołu jest przewodniczący sądu, jego zastępca lub członek sądu wyznaczony przez przewodniczącego sądu lub jego zastępcę. Skład poszczególnego zespołu wyznacza bezpośrednio po wniesieniu sprawy przewodniczący sądu społecznego lub jego zastępca.

§ 5. 1. Bezpośrednio po wniesieniu sprawy (do 7 dni) sąd społeczny przeprowadza rozmowę z osobą, której sprawa dotyczy, wysłuchuje jej wyjaśnień i na tej podstawie ustala, czy sprawa nie jest rozpatrywana w innym trybie. W razie potrzeby sąd społeczny przeprowadza postępowanie mające na celu wstępne wyjaśnienie okoliczności sprawy. Następnie sąd społeczny podej-

muje decyzję co do sposobu rozpatrzenia sprawy. Sąd społeczny może również uznać, iż sprawa nie kwalifikuje się do rozpatrzenia przez sąd.

2. Jeżeli sąd społeczny uzna, że sprawę należy przekazać do rozpatrzenia organizacji społecznej, do której należy osoba, której sprawa dotyczy, lub że sprawa w ogóle nie zasługuje na postawienie jej przed sądem społecznym — podejmuje decyzję o przekazaniu sprawy lub o pozostawieniu jej bez rozpatrzenia. O przekazaniu sprawy lub o innym sposobie jej załatwienia, a także o odmowie rozpatrzenia sprawy sąd społeczny powiadamia tego, kto wniósł sprawę, podając w razie potrzeby — motywy tej decyzji.

§ 6. Jeżeli osoba, której sprawa dotyczy, lub strona zgłosi wniosek o wyłączenie członka zespołu, decyzję o wyłączeniu podejmuje zespół. W razie wyłączenia członka zespołu przewodniczący sądu lub jego zastępca wyznacza innego członka sądu do wzięcia udziału w rozpatrzeniu sprawy.

§ 7. Osoba, której sprawa dotyczy, może w każdym czasie składać przewodniczącemu zespołu na piśmie lub ustnie oświadczenia i wnioski dotyczące stawianych jej zarzutów. Oświadczenia i wnioski zgłoszone ustnie powinny być przez przewodniczącego zespołu zaprotokołowane.

§ 8. 1. Posiedzenia sądu społecznego odbywają się po godzinach pracy.

2. W wyjątkowym przypadku, gdy rozkład czasu pracy zainteresowanych osób uniemożliwiałby odbycie posiedzenia z zachowaniem zasady określonej w ust. 1, sąd społeczny może — za zgodą kierownika zakładu pracy — odbyć posiedzenie w godzinach pracy uczestników posiedzenia.

§ 9. 1. Na posiedzenie sąd społeczny wzywa osobę, której sprawa dotyczy, a jeżeli przedmiotem sprawy jest spór lub zatarg między stronami — zainteresowane strony oraz świadków.

2. Posiedzenia z szerszym udziałem członków załogi mogą się odbywać w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

3. Jeżeli sąd społeczny uzna za celowe odbycie posiedzenia z szerszym udziałem członków załogi, o terminie i miejscu posiedzenia należy powiadomić członków załogi w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy.

§ 10. Osoba, której sprawa dotyczy, strony, a także świadkowie wezwani na posiedzenie obowiązani są stawić się i złożyć na żądanie sądu społecznego wyjaśnienia oraz przedstawić posiadane materiały.

§ 11. Osoba, której sprawa dotyczy, może przybrać sobie obrońcę spośród członków załogi.

§ 12. 1. Posiedzenie otwiera i prowadzi przewodniczący zespołu.

2. Na wstępie posiedzenia przewodniczący zespołu przedstawia treść zarzutów stawianych osobie, której sprawa dotyczy, a jeżeli sprawa dotyczy sporu między stronami — przedstawia przedmiot tego sporu. Następnie składa wyjaśnienia osoba, której sprawa dotyczy, albo strony oraz osoby, którym znane są fakty będące przedmiotem stawianych pracownikowi zarzutów lub okoliczności faktyczne sporu między stronami.

3. Każdy obecny na posiedzeniu ma prawo zabierać głos w sprawie, zadawać pytania oraz stawiać wnioski.

4. Przebieg posiedzenia jest protokołowany.

5. W razie uchylania się przez osobę, której sprawa dotyczy, bez uzasadnionych powodów od udziału w posiedzeniu, sąd społeczny może rozpatrzyć sprawę i zastosować wobec tej osoby środki wychowawcze.

§ 13. Przy załatwianiu zatargów i sporów między stronami, np. na tle obrazy, zniesławienia, niewłaściwego stosunku do współtowarzyszy pracy lub podległych pracowników, sąd społeczny powinien dążyć przede wszystkim do pojednania stron. Pojednanie to może nastąpić m. in. przez zawarcie ugody określającej ich wzajemne prawa i obowiązki.

§ 14. 1. Po całkowitym wyjaśnieniu sprawy sąd społeczny odbywa naradę. W naradzie uczestniczą tylko członkowie sądu. Rozstrzygnięcia zapadają większością głosów składu sądzącego.

2. Jeżeli sąd uznaje, że zarzuty postawione osobie, której sprawa dotyczy, są bezpodstawne, wydaje orzeczenie uwalniające tę osobę od postawionych jej zarzutów.

§ 15. 1. Bezpośrednio po naradzie przewodniczący zespołu ogłasza treść orzeczenia oraz jego motywy. Niezależnie od tego treść orzeczenia może być wyjątkowo podana do wiadomości publicznej w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy.

2. Na żądanie osoby, której sprawa dotyczy, należy doręczyć jej orzeczenie na piśmie.

§ 16. 1. Orzekając o zastosowaniu środków wychowawczych sąd społeczny obowiązany jest brać pod uwagę okoliczności sprawy i osobowość sprawcy niewłaściwego postępowania.

2. Upomnienie, nagana i inne środki wychowawcze, stosowane przez sąd społeczny, są wyłącznie środkami oddziaływania społecznego, a ich skuteczność opiera się na moralnym autorytecie załogi. W odróżnieniu od środków regulaminowych, stosowanych wobec pracowników przez kierownika zakładu pracy na podstawie regulaminu pracy, zastosowanie środków wychowawczych przez sąd społeczny w niczym nie ogranicza uprawnień pracownika, w szczególności zaś nie ogranicza jego prawa do wynagrodzenia, prawa do wypłat z funduszu zakładowego oraz do innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy lub związanych z tym stosunkiem.

§ 17. 1. Sąd społeczny na wniosek osoby, wobec której zastosowano środki wychowawcze, albo na wniosek organizacji społecznej lub z własnej inicjatywy może uznać sprawę za niebyłą, jeżeli w ciągu pół roku od zastosowania środków wychowawczych zachowanie się osoby, wobec której te środki zastosowano, było nienaganne. W tym przypadku akta sprawy ulegają zniszczeniu.

2. Na wniosek osoby, wobec której zastosowano środki wychowawcze, sąd społeczny poda do wiadomości publicznej w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy decyzję o uznaniu sprawy za niebyłą.

89

WYTYCZNE PREZYDIUM I KOMITETU WYKONAWCZEGO CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 28 czerwca 1965 r.

w sprawie zasad powoływania, organizacji i sposobu działania sądów społecznych w zakładach pracy.

W celu zapewnienia właściwego kierunku działania i rozwoju sądów społecznych w zakładach pracy, pełnej realizacji zadań instancji związkowych w zakresie opieki nad sądami społecznymi oraz w oparciu o przepisy art. 19 ustawy o sądach społecznych — ustala się następujące wytyczne, dotyczące szczegółowych zasad powoływania, organizacji i sposobu działania sądów społecznych w zakładach pracy.

I. Powołanie sądu społecznego i wybór członków sądu.

1. Wniosek o powołanie sądu społecznego rozpatruje i przyjmuje plenum rady zakładowej, a decyzję w sprawie powołania sądu podejmuje w zakładach pracy, w których działa samorząd robotniczy, konferencja samorządu robotniczego, w pozostałych zaś zakładach pracy — ogólne zebranie pracowników.

W zakładach pracy, określonych przez zarząd okręgowy właściwego związku zawodowego, w których nie działa samorząd robotniczy, uchwałę o powołaniu sądu społecznego może podjąć zebranie delegatów, wybranych przez załogi poszczególnych wydziałów (komórek równorzędnych) zakładu pracy.

Uchwała o powołaniu sądu wymaga zatwierdzenia przez prezydium wojewódzkiej komisji związków zawodowych, które obowiązane jest zasięgnąć uprzednio opinii zarządu okręgowego właściwego związku zawodowego. Wojewódzka komisja związków zawodowych prowadzi rejestr sądów społecznych. Wciągnięcie sądu społecznego do rejestru następuje po zatwierdzeniu jego regulaminu.

Zatwierdzona uchwała o powołaniu sądu społecznego stanowi podstawę do przeprowadzenia wyborów członków sądu.

2. Wyboru członków sądu społecznego dokonuje ogólne zebranie pracowników lub zebranie delegatów w głosowaniu tajnym, w zasadzie jednocześnie z wyborem rady zakładowej.

Liczbę członków sądu społecznego ustala zależnie od liczebności załogi i warunków organizacyjnych zakładu pracy rada zakładowa w granicach od sześciu do piętnastu członków.

Kadencja sądu społecznego trwa 3 lata.

Pierwsze wybory członków sądu społecznego przeprowadza się bezpośrednio po zatwierdzeniu uchwały o powołaniu sądu przez wojewódzką komisję związków zawodowych. W tym wypadku kadencja sądu społecznego kończy się w zasadzie z upływem kadencji rady zakładowej.

Jednocześnie z wyborem członków sądu społecznego dokonuje się wyboru zastępców członków w liczbie równej jednej trzeciej składu sądu społecznego. Zastępcy członków wchodzą do składu sądu w przypadku wygaśnięcia mandatu członka sądu przed upływem kadencji; o kolejności wstępowania zastępców do składu sądu decyduje liczba głosów otrzymanych w czasie wyborów.

3. Członkiem sądu społecznego może być członek załogi, który spełnia wymagania określone ustawą o sądach społecznych i przepracował w zakładzie pracy okres ustalony przez plenum rady zakładowej.

4. Sprawowanie mandatu członka sądu społecznego rozpoczyna się z chwilą wyboru, a ustaje z upływem kadencji sądu, wskutek rozwiązania umowy o pracę, w razie odwołania, a także w razie zrzeczenia się funkcji członka sądu. Odwołanie członka sądu społecznego następuje w drodze uchwały ogólnego zebrania pracowników lub zebrania delegatów. Skreślenie z listy zastępców członka sądu społecznego następuje przy odpowiednim zastosowaniu zasad, dotyczących wygaśnięcia mandatu członka sądu społecznego.

II. Organizacja sądu społecznego i uchwalenie regulaminu.

5. Bezpośrednio po przeprowadzeniu wyborów członków sądu społecznego sąd społeczny odbywa posiedzenie w celu ukonstytuowania się. Członkowie sądu społecznego wybierają ze swego grona w jawnym głosowaniu przewodniczącego sądu oraz jego zastępcę; w razie potrzeby członkowie sądu społecznego mogą wybrać dwóch lub więcej zastępców przewodniczącego.

6. Sąd społeczny opracowuje, a następnie uchwala swój regulamin, po czym przekazuje go wojewódzkiej komisji związków zawodowych do zatwierdzenia. Po zatwierdzeniu regulaminu sąd społeczny rozpoczyna działalność, o czym powiadamia załogę.

III. Dobór spraw i wybór formy ich rozpatrzenia.

7. Sąd społeczny w zakładzie pracy powinien podejmować przede wszystkim te sprawy, które wydarzyły się na terenie zakładu pracy lub nawet na innym terenie, ale w związku z pracą osoby, której sprawa dotyczy. Sąd społeczny może podjąć również sprawę wynikłą w miejscu zamieszkania, jeżeli dotyczy ona sporu między pra-

cownikami tego zakładu albo jeżeli za rozpatrzeniem sprawy przez ten właśnie sąd przemawiają względy wychowawcze.

8. Sąd społeczny decyduje, czy i które spośród spraw skierowanych do niego będzie rozpatrywał. Decydując o przyjęciu określonej sprawy lub podejmując sprawę z własnej inicjatywy sąd społeczny powinien kierować się samodzielną oceną, czy rozpatrzenie sprawy pozwoli osiągnąć zamierzony cel wychowawczy i może wpłynąć na poprawę stosunków w zakładzie pracy. W przypadkach wątpliwych celowe jest, aby przed podjęciem decyzji co do rozpatrzenia sprawy przewodniczący sądu lub jego zastępca skonsultował się z prokuratorem powiatowym.

9. W myśl przepisów ustawy sąd może bądź ograniczyć się do rozmowy z osobą, której sprawa dotyczy, jeżeli uzna, że da to wystarczający efekt wychowawczy, bądź w określonych przypadkach przekazać sprawę organizacji społecznej, której osoba ta jest członkiem. Podejmując decyzję co do formy rozpatrzenia sprawy, sąd społeczny powinien wziąć pod uwagę osobowość pracownika, a także to, w jakich warunkach można uzyskać najlepiej zamierzony efekt wychowawczy wobec osoby, której sprawa dotyczy, i wobec całego kolektywu. Tymi też przesłankami należy się kierować w przypadku podjęcia przez sąd społeczny decyzji, uzasadnionej szczególnymi okolicznościami, odbycia posiedzenia z szerszym udziałem członków załogi.

10. Sąd społeczny powinien w porozumieniu z radą zakładową ustalić sposób prowadzenia ewidencji spraw wniesionych do sądu.

IV. Stosowanie środków wychowawczych i działalność profilaktyczna.

11. Stosując wobec osoby, której sprawa dotyczy, środki wychowawcze sąd społeczny powinien mieć na uwadze przede wszystkim te środki, które stoją do jego bezpośredniej dyspozycji. W związku z tym zwrócenie się do kierownika zakładu pracy o zastosowanie wobec osoby, której sprawa dotyczy, środka przewidzianego w regulaminie pracy należy ograniczyć do tych sytuacji, gdy zastosowanie innych środków, stojących do bezpośredniej dyspozycji sądu społecznego, byłoby niecelowe, albo też gdy inne środki, już uprzednio zastosowane wobec pracownika, zawiodły.

Występując z wnioskiem do kierownika zakładu pracy należy mieć na względzie, że może on tylko wówczas zastosować wobec pracownika środek przewidziany w regulaminie pracy, gdy pracownik ten dopuścił się naruszenia obowiązków pracowniczych. Nie należy zatem występować do kierownika zakładu pracy z wnioskami dotyczącymi np. postępowania pracownika w jego życiu rodzinnym lub poza zakładem pracy.

12. Trzeba mieć również na uwadze odpowiednią gradację środków, stosowanych przez sąd społeczny. Upomnienie lub naganę można łączyć z innymi środkami wychowawczymi, ale tylko wówczas, gdy inny środek (np. zobowiązanie do naprawienia szkody) nie jest — zdaniem sądu społecznego — wystarczający.

13. Jednym ze środków wychowawczych, które może stosować sąd społeczny, jest zobowiązanie do naprawienia szkody. Stosując to zobowiązanie sąd społeczny powinien dążyć w miarę możności od tego, by zobowiązany naprawił szkodę własną pracą (np. osobiście naprawił uszkodzony przedmiot), a to z uwagi na wychowawczy charakter tego rodzaju pracy. Jeśli to nie jest możliwe, sąd społeczny może zobowiązać osobę, której sprawa dotyczy, do naprawienia szkody przez wpłatę odpowiedniego, dostosowanego do jej możliwości, odszkodowania pieniężnego.

Powinno być również dążeniem sądu społecznego, aby zobowiązanie do naprawienia szkody opierało się na przeświadczeniu zainteresowanych osób — w tym również zobowiązanego — o słuszności takiego zobowiązania.

14. Sąd społeczny może zaniechać stosowania środków wychowawczych, jeżeli uzna, że cel wychowawczy został osiągnięty już przez sam udział w posiedzeniu sądu osoby, której sprawa była rozpatrywana. W takim wypadku sąd społeczny stwierdza wprawdzie winę tej osoby, w konkluzji jednak nie orzeka o zastosowaniu środka wychowawczego przytaczając w uzasadnieniu orzeczenia okoliczności, które — zdaniem sądu — uzasadniają zaniechanie stosowania środków wychowawczych (np. szczere przyznanie się do winy, uznanie słuszności postawionych zarzutów, szczera obietnica poprawy).

15. Jednym z istotnych celów działalności sądu społecznego jest wykrywanie i usuwanie źródeł ujemnych zjawisk, które są przedmiotem rozpatrywanych spraw. W czasie posiedzenia sąd powinien dążyć do ujawnienia okoliczności faktycznych, które w poszczególnych przypadkach stworzyły warunki sprzyjające naruszeniom prawa lub zasad współżycia społecznego.

Wnioski w sprawie środków organizacyjnych zmierzających do usunięcia okoliczności, które sprzyjają naruszeniom prawa lub zasad współżycia społecznego, umocnienia gospodarności, niedopuszczenia do marnotrawstwa materiałów, należy kierować w zależności od rodzaju sprawy do kierownictwa zakładu pracy, organów samorządu robotniczego, prezydium właściwej rady narodowej albo innego właściwego organu lub instytucji.

V. Zadania instancji związkowych.

16. Otaczanie sądów społecznych wszechstronną opieką jest ważnym zadaniem związków zawodowych. Związki zawodowe inicjują powoływanie sądów, nadają prawidłowy kierunek ich działaniu, zapewniają im odpowiednie warunki organizacyjne.

Rady zakładowe powinny przedstawiać odpowiednich, o nieskazitelnej postawie moralnej, kandydatów na członków sądów.

Rady zakładowe powinny w codziennej pracy sądów udzielać im niezbędnej pomocy w dobo-

rze spraw oraz — w miarę potrzeby — popierać własnym autorytetem wykonanie orzeczeń wydanych przez te sądy.

Ważnym zadaniem rad zakładowych jest dopilnowanie, by wnioski sądów społecznych, mające na celu usunięcie źródeł wykroczeń lub naruszeń zasad współżycia społecznego, skierowane do kierownictwa zakładu pracy, były w pełni realizowane. Realizacja tych wniosków powinna być okresowo omawiana na posiedzeniach rady zakładowej.

Rady zakładowe powinny również dopilnować, aby wnoszone do sądów sprawy były rozpatrywane bez zwłoki.

Rady zakładowe powinny zapewnić, by kierownictwo zakładów pracy udzielało sądom społecznym niezbędnej pomocy.

Zarządy okręgowe związków zawodowych powinny czuwać nad prawidłowością orzecznictwa sądów społecznych, organizować wymianę doświadczeń oraz dokonywać oceny działalności sądów społecznych.

Wojewódzkie komisje związków zawodowych kierują rozwojem sądów społecznych na swoim terenie, dokonują oceny ich działania i w miarę potrzeby występują z odpowiednimi wnioskami do CRZZ.

17. Sądy społeczne nie rozpatrują spraw kierowników zakładów pracy i ich zastępców. Intencją ustawy o sądach społecznych nie było jednak wyłączenie kierownictwa zakładu pracy spod społecznego oddziaływania kolektywu. Niewłaściwy stosunek kierownictwa do załogi lub poszczególnych pracowników nie może i nie powinien być tolerowany. Ustawa o sądach społecznych przewiduje, że w tych przypadkach rada robotnicza lub jej prezydium, a w zakładzie pracy, w którym nie powołano rady robotniczej — rada zakładowa lub jej prezydium, powinny skierować sprawę do jednostki nadrzędnej nad zakładem pracy, w celu podjęcia przez nią odpowiednich kroków.

Biorąc pod uwagę ważki wpływ decyzji w tych sprawach na atmosferę w zakładzie pracy, należy w każdym wypadku odbyć uprzednio rozmowy z dyrektorem lub jego zastępcą, przedstawić im stawiane zarzuty, wysłuchać wyjaśnień i dopiero potem podjąć decyzję co do skierowania sprawy do jednostki nadrzędnej.

PREZYDIUM I KOMITET WYKONAWCZY CRZZ

DZIAŁ B

90

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 czerwca 1965 r.

w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na rok 1965 w przedsiębiorstwach przemysłowych zgrupowanych w Zjednoczeniu Przemysłu Budowy Maszyn Ciężkich oraz w Zjednoczeniu Przemysłu Budowy Urządzeń Chemicznych.

(Dziennik Ustaw z dnia 25 czerwca 1965 r. Nr 25, poz. 170)

Na podstawie art. 2 ust. 3 i 4 oraz art. 4 i 5 ustawy z dnia 28 marca 1958 r. o funduszu zakładowym w przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1960 r. Nr 13, poz. 78) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przedłuża się na rok 1965 moc obowiązującą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 1961 r. w sprawie tworzenia funduszu zakładowego na lata 1960 i 1961 w przedsiębiorstwach przemysłowych wchodzących w skład Zjednoczenia Przemysłu Budowy Maszyn Ciężkich (Dz. U. z 1961 r. Nr 22, poz. 107, z 1962 r. Nr 4, poz. 13 i z 1963 r. Nr 15, poz. 79).

§ 2. Przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 1, mają zastosowanie do przedsiębiorstw przemysłowych zgrupowanych w Zjednoczeniu Przemysłu Budowy Urządzeń Chemicznych.

§ 3. W rozporządzeniu, o którym mowa w § 1, § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Na fundusz zakładowy przeznacza się średnio 14,8% zysku rozliczeniowego na rok 1965 dla Zjednoczenia Przemysłu Budowy Maszyn Ciężkich oraz 20,6% zysku rozliczeniowego na rok 1965 dla Zjednoczenia Przemysłu Budowy Urządzeń Chemicznych, z tym że Zjednoczenia określą stawki odpisów na fundusz zakładowy dla poszczególnych przedsiębiorstw w ramach średniej stawki."

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

91

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 czerwca 1965 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zawieszania prawa do renty oraz zasad wypłacania inwalidzkiej renty wyrównawczej.

(Dziennik Ustaw z dnia 29 czerwca 1965 r. Nr 26, poz. 174)

Na podstawie art. 31 ust. 4, art. 39 ust. 7 i 8 i art. 45 ust. 5 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98), art. 15 ust. 5 i art. 41 dekretu z dnia 14 sierpnia 1954 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 98 i Nr 36, poz. 164, z 1959 r. Nr 14, poz. 75 i z 1961 r. Nr 6, poz. 39) oraz art. 9 ust. 5, art. 14 ust. 6 i art 17 ust. 3 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 maja 1958 r. w sprawie zawieszania prawa do renty oraz zasad wypłacania inwalidzkiej renty wyrównawczej (Dz. U. z 1958 r. Nr 26, poz. 111 oraz z 1962 r. Nr 24, poz. 110 i Nr 43, poz. 205) wprowadza się następujące zmiany:

1) po § 6 dodaje się § 6a w brzmieniu:

„§ 6a. 1. Rencistom uprawnionym do renty starczej albo do renty inwalidzkiej, zaliczonym do II lub III grupy inwalidów, osiągającym zarobki wyższe niż wymienione w § 2 ust. 2, wypłaca się rentę wraz z przysługującymi dodatkami w połowie, jeżeli zarobki te osiągane są z tytułu zatrudnienia wykonywanego w zakładzie rzemieślniczym prowadzonym przez rzemieślnika świadczącego usługi dla ludności lub rolnictwa albo wykonującego inne rodzaje działalności w rozumieniu przepisów wydanych na podstawie art. 35 ustawy z dnia 29 marca 1965 r. o ubezpieczeniu społecznych rzemieślników (Dz. U. Nr 13, poz. 90).

2. Osobie uprawnionej do renty rodzinnej, osiągającej zarobki wyższe niż wymienione w § 2 ust. 2 z tytułu zatrudnienia określonego w ust. 1, rentę tę wraz z przysługującymi dodatkami wypłaca się w połowie, gdy renta wypłacana jest na jednego członka rodziny.";

2) w § 7:

a) w ust. 1 po wyrazach „renty inwalidzkie" dodaje się wyrazy „dla II i III grupy inwalidów",

b) w ust. 2 po wyrazach „określone w ust. 1" dodaje się wyrazy „lub w § 7a";

3) po § 7 dodaje się § 7a w brzmieniu:

„§ 7a. Rencistom uprawnionym do renty starczej albo do renty inwalidzkiej, zaliczonym do II lub III grupy inwalidów, którzy z tytułu prowadzenia zakładów rzemieślniczych opłacają podatek obrotowy i dochodowy lub osiągają dochód w kwotach wyższych niż określone w § 7 ust. 1 pkt 1, renty te wraz z przysługującymi dodatkami wypłaca się w połowie, jeżeli wykonują działalność, o której mowa w § 6a ust. 1."

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

92

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 19 czerwca 1965 r.

w sprawie dodatków do rent z tytułu pracy naukowej.

(Dziennik Ustaw z dnia 29 czerwca 1965 r. Nr 26, poz. 175)

Na podstawie art. 58 ust. 3 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Okres pracy naukowej wymagany do przyznania dodatku do renty starczej pracownikowi, który w chwili osiągnięcia wieku starczego wykonywał tę pracę, wynosi co najmniej 15 lat, a jeżeli pracownik powołany został na stanowisko wymienione w art. 58 ust. 2 dekretu z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97 i z 1965 r. Nr 14, poz. 98), zwanego dalej „dekretem", po ukończeniu 55 roku życia — co najmniej 10 lat.

2. Okres pracy naukowej wymagany do przyznania dodatku do renty starczej pracownikowi, który w chwili osiągnięcia wieku starczego wykonywał pracę inną niż naukową, wynosi co najmniej:

1) 25 lat dla mężczyzny i 20 lat dla kobiety albo

2) 15 lat, pod warunkiem, że przejście z pracy naukowej do innej pracy, wykonywanej w chwili osiągnięcia wieku starczego, nastąpiło ze względu na stan zdrowia, w drodze wyboru, przeniesienia służbowego lub innego zarządzenia.

§ 2. 1. Okres pracy naukowej wymagany do przyznania dodatku do renty inwalidzkiej pracownikowi, który w chwili powstania inwalidztwa wykonywał tę pracę, wynosi co najmniej

5 lat w ciągu ostatnich 10 lat przed powstaniem inwalidztwa.

2. Okres pracy naukowej, o którym mowa w ust. 1, nie jest wymagany, jeżeli pracownik ubiega się o dodatek do renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej, pozostających w związku z tą pracą.

3. Okres pracy naukowej wymagany do przyznania dodatku do renty inwalidzkiej pracownikowi, który w chwili powstania inwalidztwa wykonywał pracę inną niż naukowa, wynosi co najmniej 10 lat, przy czym prawo do dodatku powstaje, jeżeli:

1) przejście z pracy naukowej do innej pracy, wykonywanej w chwili powstania inwalidztwa, nastąpiło ze względu na stan zdrowia, w drodze wyboru, przeniesienia służbowego lub innego zarządzenia,

2) przerwa między ustaniem pracy naukowej a powstaniem inwalidztwa nie przekracza 5 lat.

§ 3. 1. Do okresu pracy naukowej, wymaganego do przyznania dodatku do renty starczej lub renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa powstałego z innych przyczyn niż wypadek w zatrudnieniu lub choroba zawodowa, pozostające w związku z tą pracą, zalicza się okresy pracy na stanowiskach wymienionych w art. 58 ust. 2 dekretu, wykonywanej w wymiarze nie mniejszym niż połowa obowiązkowego wymiaru zajęć, niezależnie od tego czy praca ta wykonywana była przed czy po wejściu w życie rozporządzenia.

2. Do okresu, o którym mowa w ust. 1, zalicza się również:

1) okresy pracy na stanowisku zastępcy profesora, jeżeli z pracy tej pracownik przeszedł do pracy naukowej, oraz

2) okresy, o których mowa w art. 8 dekretu, jeżeli bezpośrednio przed tymi okresami pracownik wykonywał pracę naukową.

§ 4. 1. Osobom powołanym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia na stanowisko profesora, docenta etatowego lub samodzielnego pracownika naukowo-badawczego do okresu pracy naukowej wymaganego do przyznania dodatku mogą być zaliczone — poza okresami wymienionymi w § 3 — również okresy pracy naukowo-badawczej lub zawodowej, wykonywanej przed powołaniem na to stanowisko w dziedzinie objętej działaniem szkoły wyższej, wyższej szkoły zawodowej, placówki naukowej lub naukowo-badawczej albo w dziedzinie pokrewnej.

2. Zaliczenia okresów pracy, o której mowa w ust. 1, dokonuje dla pracowników:

1) szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych — minister sprawujący nadzór nad tymi szkołami, po wysłuchaniu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (Rady Wyższego Szkolnictwa Artystycznego);

2) Polskiej Akademii Nauk i jej placówek naukowych, instytutów naukowo-badawczych oraz innych placówek uprawnionych do zatrudniania pracowników naukowo-badawczych — Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk lub właściwy minister, po wysłuchaniu opinii Głównej Komisji Kwalifikacyjnej;

3) wyższych szkół wojskowych i wojskowych instytutów naukowo-badawczych oraz innych placówek wojskowych uprawnionych do zatrudniania pracowników naukowo-badawczych — Minister Obrony Narodowej, po wysłuchaniu opinii Rady Wyższego Szkolnictwa Wojskowego.

§ 5. 1. Wysokość dodatku oblicza się od renty, która przysługiwałaby wyłącznie od zarobków uzyskiwanych z pracy naukowej, przy czym przy ustalaniu tych zarobków stosuje się odpowiednio przepis art. 10 dekretu.

2. Wysokość dodatku oblicza się od renty (ust. 1) bez jakichkolwiek innych dodatków.

§ 6. W razie ponownego ustalenia wysokości renty na podstawie art. 32 lub 43 dekretu:

1) wysokość dodatku ulega ponownemu ustaleniu, jeżeli nową wysokość renty ustala się od zarobków z pracy naukowej,

2) wysokość dodatku nie ulega zmianie, jeżeli nową wysokość renty ustala się od zarobków z pracy innej niż praca naukowa.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 9 kwietnia 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

93

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 21 czerwca 1965 r.

w sprawie dodatkowych urlopów dla niektórych pracowników, zatrudnionych w zakładach resortu przemysłu ciężkiego.

(Dziennik Ustaw z dnia 29 czerwca 1965 r. Nr 26, poz. 176)

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. z 1949 r. Nr 47, poz. 365 i z 1950 r. Nr 13, poz. 123) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pracownikom zatrudnionym w zakładach pracy na stanowiskach określonych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia przysługuje w okresie do dnia 31 grudnia 1968 r. płatny urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni roboczych w roku kalendarzowym.

§ 2. Prawo do pierwszego urlopu dodatkowego pracownik nabywa po przepracowaniu jednego roku na stanowiskach wymienionych w wykazie, o którym mowa w § 1.

§ 3. 1. Zakład pracy zależnie od wskazań lekarza powinien udzielić urlopu dodatkowego

łącznie z urlopem wypoczynkowym lub oddzielnie.

2. Urlop dodatkowy nie może być dzielony na części.

3. Urlop dodatkowy może być przesunięty na następny rok kalendarzowy tylko w wypadku, gdy pracownik nie mógł wykorzystać tego urlopu w roku kalendarzowym, w którym przysługiwał, z powodów określonych w § 1 ust. 2 pkt 1—5 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1959 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. Nr 42, poz. 264).

§ 4. Minister Przemysłu Ciężkiego w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Centralną Radą Związków Zawodowych przed upływem okresu, o którym mowa w § 1, ograniczy lub zniesie w zakładach objętych rozporządzeniem uprawnienia w zakresie dodatkowych urlopów, jeżeli przed tym terminem zastosowane zostaną takie urządzenia ochronne lub wprowadzone takie zmiany techniczne, które usuną szkodliwe dla zdrowia warunki pracy.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1965 r. (poz. 176).

WYKAZ STANOWISK

Nazwa zakładu	Wydział	Stanowisko robocze
Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Rzeszowie	Wydział Hamowni	Monter-brygadzista Monter hamowni Monter przyrządowiec Monter usterkowy Monter dyżurny stacji paliw Magazynier Pracownik gospodarczy (sprzątacz) Protokolant przebiegu badań Mistrz Kierownik Wydziału Hamowni
	Dział Głównego Mechanika	Monter remontu stoisk Mistrz Starszy mistrz
	Dział Głównego Energetyka	Elektromonter przyrządów Pirometrysta Elektromonter dyżurny
	Dział Kontroli	Brakarz Kontroler Starszy kontroler Kierownik Działu Kontroli
Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego w Kaliszu	Wydział Hamowni	Mechanik lotniczy Monter przyrządów Brakarz (kontroler) Pracownik gospodarczy (sprzątacz) Protokolant przebiegu badań Starszy kontroler Starszy technolog Mistrz Starszy mistrz Kierownik Wydziału Hamowni
Zakłady Mechaniczne im. M. Nowotki w Warszawie	Wydział Hamowni Silników	Motorzysta Pomoc motorzysty Motorzysta-brygadzista Kontroler Mistrz
	Kabina Doświadczalna	Motorzysta Inżynier-pirometrysta
	Wydział Hamowni Agregatów Prądotwórczych	Motorzysta-brygadzista Motorzysta

94

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 6 maja 1965 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zastosowania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych do pracowników delegatur wojewódzkich Inspekcji Zbożowej.

(Dziennik Ustaw z dnia 14 maja 1965 r. Nr 18, poz. 123)

Na podstawie § 1 ust. 3, § 3 ust. 1 i § 12 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95, z 1960 r. Nr 14, poz. 80 oraz z 1962 r. Nr 31, poz. 145) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 marca 1959 r. w sprawie zastosowania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych do pracowników delegatur wojewódzkich Inspekcji Zbożowej (Dz. U. Nr 20, poz. 127) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. 1. Tworzy się fundusz nagród dla pracowników organów Inspekcji Zbożowej:

1) w wysokości 3% funduszu płac z przeznaczeniem na nagrody dla wyróżniających się pracowników oraz

2) w wysokości do 7% funduszu płac z przeznaczeniem na nagrody za zwalczanie spekulacji i nadużyć oraz ujawnianie strat w gospodarce zbożami, ich przetworami, paszami i nasionami przemysłowych roślin oleistych.

2. Nagrody, o których mowa w ust. 1 pkt 2, wypłaca się według zasad określonych w regulaminie ustalonym przez Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu.";

2) tabelę stanowisk, kwalifikacji i uposażeń pracowników delegatur wojewódzkich Inspekcji Zbożowej, stanowiącej załącznik do rozporządzenia, uzupełnia się, jak następuje:

a) w grupie zawodowej technicznej po lp. 3 dodaje się lp. 3a w brzmieniu:

Lp	Nazwa stanowiska	Wymagane kwalifikacje w zakresie wykształcenia	Ilość lat praktyki zawodowej	Grupa uposażenia
3a	Starszy inspektor do spraw analitycznych	— wyższe wykształcenie ekonomiczne, prawnicze albo techniczne	4	
		— średnie wykształcenie ekonomiczne albo techniczne	8	IX—IV

b) w grupie zawodowej ekonomiczno-prawnej dodaje się lp. 1 w brzmieniu:

Lp	Nazwa stanowiska	Wymagane kwalifikacje w zakresie wykształcenia	Ilość lat praktyki zawodowej	Grupa uposażenia
1	Główny księgowy	— wyższe wykształcenie ekonomiczne	3	
		— średnie wykształcenie	6	IV—V

c) dotychczasowe stanowiska w grupie zawodowej ekonomiczno-prawnej, oznaczone w tabeli lp. 1 i 2, oznacza się jako lp. 2 i 3.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1965 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

95

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 17 maja 1965 r.

w sprawie bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów wybuchowych na drogach publicznych.

(Dziennik Ustaw z dnia 10 czerwca 1965 r. Nr 22, poz. 139)

Na podstawie art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o bezpieczeństwie i porządku ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 53, poz. 295) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Ruch pojazdów przewożących materiały wybuchowe na drogach publicznych powinien odbywać się z zachowaniem przepisów rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 1 października 1962 r. w sprawie ruchu na drogach publicznych (Dz. U. z 1962 r. Nr 61, poz. 295 i z 1965 r. Nr 19, poz. 128), zwanego w dalszym ciągu „rozporządzeniem w sprawie ruchu na drogach publicznych", oraz przepisów niniejszego rozporządzenia.

2. Na równi z materiałami wybuchowymi, określonymi w art. 3 ustawy z dnia 31 stycznia

1961 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. Nr 6, poz. 43), traktuje się przy przewozie na drogach publicznych także wyroby, w których skład wchodzą te materiały, jak np. spłonki, zapalniki elektryczne, lonty, amunicja i artykuły pirotechniczne.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy przewozu materiałów wybuchowych:

1) znajdujących się w dyspozycji jednostek wojskowych lub organów Milicji Obywatelskiej,

2) nabywanych dla celów myśliwskich lub sportowych przez osoby posiadające pozwolenie na broń myśliwską lub sportową,

3) w transporcie wewnątrzzakładowym.

§ 3. Materiały wybuchowe — z zastrzeżeniem przepisu § 36 pkt 2 — wolno przewozić wyłącznie:

1) samochodami ciężarowymi, w tym również samochodami z jedną przyczepą posiadającą hamulce zespolone (§ 14) lub pojazdami członowymi (ciągnikami z naczepą),

2) czterokołowymi pojazdami zaprzęgowymi.

§ 4. 1. Przewóz, naładunek i wyładunek materiałów wybuchowych powinien odbywać się z zachowaniem należytej ostrożności, dla uniknięcia wstrząsów, uderzeń itp.

2. Palenie tytoniu, używanie otwartego światła (lamp płomieniowych), ognia lub żaru podczas przewozu lub przeładunku materiałów wybuchowych jest zabronione.

3. Palenie tytoniu dozwolone jest w czasie postoju w odległości co najmniej 20 m od pojazdu z materiałami wybuchowymi.

§ 5. 1. Przewóz materiałów wybuchowych może odbywać się tylko na podstawie karty przewozu materiałów wybuchowych, zwanej dalej „kartą przewozu".

2. Karta przewozu powinna zawierać następujące dane:

1) oznaczenie zakładu, dla którego materiały wybuchowe mają być przewiezione, zwanego dalej „odbiorcą", oraz miejsce przeznaczenia materiałów wybuchowych,

2) oznaczenie wytwórni materiałów wybuchowych lub zakładu, z którego materiały wybuchowe są wydawane do przewozu, zwanych dalej „dostawcą", oraz miejsca pobrania materiałów wybuchowych,

3) rodzaj i ilość materiałów wybuchowych, jakie mają być przewiezione,

4) nazwisko i imię konwojenta upoważnionego do pobierania i przewozu materiałów wybuchowych (§ 6 ust. 1),

5) szczegółowe oznaczenie trasy przewozu z podaniem, w miarę możności, jej charakterystyki (jakość jezdni, niebezpieczne miejsca itp.),

6) datę produkcji przewożonych materiałów wybuchowych,

7) numerację jednostek opakowania materiałów wybuchowych,

8) stwierdzenie wydanej przez dostawcę ilości i rodzajów materiałów wybuchowych,

9) stopień wrażliwości materiałów wybuchowych na uderzenie w kGm (według próby Kasta).

3. Dane wymienione w ust. 2 pkt 1—5 wypełnia osoba dysponująca pojazdem, dane zaś wymienione w pkt. 6—9 wypełnia dostawca.

4. Kartę przewozu otrzymuje konwojent, kopie zaś pozostają: jedna — u dostawcy, druga — u dysponującego pojazdem.

§ 6. 1. Przewóz materiałów wybuchowych powinien być nadzorowany przez konwojenta, wyznaczonego przez odbiorcę. Na każdy pojazd samochodowy lub zaprzęgowy, przewożący materiały wybuchowe, powinien być wyznaczony jeden konwojent.

2. W razie równoczesnego przewozu materiałów wybuchowych kilkoma pojazdami nadzór nad całością transportu powinien sprawować wyznaczony przez odbiorcę komendant transportu; komendantem transportu może być jeden z konwojentów, biorących udział w transporcie.

3. W miarę potrzeby przewóz materiałów wybuchowych powinien być ochraniany przez uzbrojonych wartowników Straży Przemysłowej. Potrzebę tę ustala odbiorca w porozumieniu z właściwym ze względu na siedzibę odbiorcy organem ochrony przemysłu.

§ 7. Szczegółowy wykaz materiałów wybuchowych dopuszczonych do przewozu drogowego, typowych opakowań tych materiałów oraz szczególne warunki, jakich należy przestrzegać przy przewozie określonych materiałów, zawierają „Szczegółowe przepisy bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów wybuchowych w transporcie drogowym", zatwierdzone przez Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Przemysłu Chemicznego.

Rozdział 2.

Osoby uczestniczące w przewozie materiałów wybuchowych.

8. Osoby uczestniczące w przewozie materiałów wybuchowych, jak komendant transportu, konwojent, pilot i kierujący pojazdem, powinny posiadać dokładną znajomość przepisów ruchu drogowego oraz przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu przy przewozie materiałów wybuchowych i ściśle ich przestrzegać.

§ 9. 1. Konwojentem może być tylko osoba specjalnie przeszkolona, która ukończyła 25 lat życia, odznacza się trzeźwością, sumiennością i dokładnością w wykonywaniu powierzonej jej pracy oraz posiada:

1) obywatelstwo polskie i znajomość języka polskiego w mowie i piśmie,

2) pełną sprawność fizyczną i psychiczną,

3) umiejętność posługiwania się podręcznym sprzętem przeciwpożarowym, znajomość sposobów gaszenia pożaru oraz znajomość właściwości i działania materiałów wybuchowych,

4) umiejętność udzielania pierwszej pomocy w nagłym wypadku.

2. Konwojent powinien być zatwierdzony:

1) w zakładach górniczych — przez właściwy okręgowy urząd górniczy,

2) w innych zakładach — przez jednostkę,

która wydaje zezwolenie na nabywanie materiałów wybuchowych.

§ 10. 1. Konwojent jest odpowiedzialny za prawidłowy i bezpieczny naładunek, przewóz i wyładunek materiałów wybuchowych.

2. Konwojent obowiązany jest wpisać wszystkie istotne okoliczności związane z przewozem materiałów wybuchowych do książki przewozu tych materiałów i potwierdzić je własnym podpisem.

3. W szczególności konwojent obowiązany jest wpisać do książki przewozu materiałów wybuchowych:

1) numer rejestracyjny pojazdu samochodowego, nazwisko i imię kierującego pojazdem oraz osób towarzyszących (przed rozpoczęciem przewozu),

2) czas, miejsce i przyczyny postojów pojazdu przewożącego lub odpowiednią wzmiankę o wykonaniu przewozu bez postojów i przeszkód (po zakończeniu przewozu).

4. Książkę przewozu materiałów wybuchowych przechowuje i dostarcza konwojentowi zakład wyznaczający konwojenta.

§ 11. 1. Kierowca pojazdu samochodowego, przewożącego materiały wybuchowe, powinien posiadać prawo jazdy kategorii I.

2. Kierujący pojazdem zaprzęgowym, użytym do przewozu materiałów wybuchowych, powinien posiadać kartę woźnicy, wydaną zgodnie z przepisami § 192 rozporządzenia w sprawie ruchu na drogach publicznych.

3. Kierujący pojazdem, przewożącym materiały wybuchowe, podlega konwojentowi w sprawach dotyczących naładunku i wyładunku materiałów wybuchowych oraz trasy przewozu. Kierujący pojazdem powinien również stosować się do innych wskazówek konwojenta, wydawanych zgodnie z obowiązującymi przepisami, a dotyczących szczegółów mających wpływ na bezpieczne wykonanie przewozu.

Rozdział 3.

Warunki, jakim powinny odpowiadać pojazdy samochodowe użyte do przewozu materiałów wybuchowych.

§ 12. 1. Pojazdy samochodowe, użyte do przewozu materiałów wybuchowych, powinny być utrzymane w pełnej sprawności technicznej zgodnie z obowiązującymi przepisami i posiadać w szczególności:

1) silnik z zapłonem samoczynnym (wtryskowym),

2) szczelne przewody wydechowe silnika, zaopatrzone w izolację cieplną od podłogi skrzyni ładunkowej; wylot rury wydechowej poziomy i skierowany w lewą stronę, tłumik i przewody wydechowe nie zanieczyszczone osadem węglowym umożliwiającym powstawanie iskier,

3) zbiornik paliwa umieszczony z dala od silnika, akumulatora i przewodów elektrycznych i wbudowany wraz z przewodami paliwa w taki sposób, by w razie nieszczelności paliwo wylewało się bezpośrednio na ziemię i nie miało możności zetknięcia z rurą wydechową; paliwo nie może być doprowadzone do silnika systemem opadowym,

4) instalację elektryczną sprawdzaną przez specjalistę elektryka co najmniej raz na pół roku, posiadającą:

a) układ przewodów wyposażony w wyłącznik akumulatora umieszczony jak najbliżej zacisku akumulatora nie połączonego z masą; dostęp do wyłącznika możliwie z kabiny kierowcy,

b) akumulator oddzielony (izolowany elektrycznie) mocną ścianką od sąsiednich części metalowych pojazdu mogących spowodować zwarcie w razie ich odkształcenia lub wstrząsów,

c) przewody elektryczne zewnątrz skrzyni ładunkowej,

d) przewody umieszczone poza tylną ścianą kabiny w rurkach metalowych lub z innego tworzywa, zabezpieczających przed uszkodzeniami mechanicznymi, i zabezpieczone przed wilgocią,

e) osprzęt elektryczny (prądnice, rozrusznik, akumulatory, regulatory, wyłączniki, urządzenia zabezpieczające i oświetlające) wykonany w taki sposób, aby w razie długotrwałych wstrząsów lub odkształcenia nie powodował zwarcia,

5) kabinę kierowcy (szkielet i poszycie) zbudowaną z tworzywa ognioodpornego, mieszczącą przynajmniej dwie osoby łącznie z kierowcą i zapewniającą kierowcy całkowitą swobodę ruchów,

6) szczelnie zamkniętą skrzynię ładunkową, której ściany, podłoga i dach powinny być pokryte od zewnątrz na całej powierzchni blachą stalową grubości 0,7—1,0 mm, a wyłożone od wewnątrz drewnem (deskami sosnowymi lub innym miękkim drewnem o grubości około 25 mm), przy czym odległość między przednią ścianą skrzyni a kabiną nie powinna być mniejsza niż 150 mm,

7) drzwi umieszczone w tylnej ścianie skrzyni ładunkowej, zamykane na klucz i tak zbudowane, aby nie osłabiały wytrzymałości ścian,

8) ogumienie (opony i dętki) nie wulkanizowane i nie bieżnikowane, rodzaju i wymiaru właściwego dla danego pojazdu; nie wolno używać opon, które przekroczyły 60% obowiązującej normy przebiegu,

9) urządzenia uziemiające do stosowania w czasie postoju.

2. Przepisy ust. 1 pkt 4 i pkt 6—9 mają odpowiednie zastosowanie do przyczep (naczep) użytych do przewozu materiałów wybuchowych.

§ 13. 1. Pojazdy samochodowe, użyte do przewozu materiałów wybuchowych, powinny być wyposażone w następujący sprzęt:

1) komplet narzędzi do doraźnych napraw pojazdu,

2) dwie gaśnice, jedną tetrową o pojemności dwóch litrów umieszczoną możliwie najbliżej silnika, drugą proszkową sześciokilogramową umieszczoną w kabinie kierowcy w miejscu łatwo dostępnym,

3) koc przeciwpożarowy,

4) opończe z trudnopalnego impregnowanego brezentu o łącznej powierzchni wystarczającej do całkowitego przykrycia ładunku pojazdu w

razie konieczności jego wyładowania, umieszczone w specjalnym schowku zabezpieczającym przed wilgocią,

5) dwa kliny o kształcie i wymiarach dostosowanych do wymiarów kół pojazdu,

6) dwie elektryczne latarnie przenośne o światłach koloru żółtego samochodowego, widocznych z odległości co najmniej 150 m w warunkach zapewniających przejrzystość powietrza,

7) jedną tablicę ze znakiem drogowym ostrzegawczym „inne niebezpieczeństwo" (§ 92 ust. 19 rozporządzenia w sprawie ruchu na drogach publicznych), której czerwone obrzeże powinno być wykonane z materiałów odblaskowych,

8) samochodową lampę przenośną, zabezpieczoną przed uszkodzeniem na skutek uderzenia lub wstrząsu,

9) apteczkę ze środkami opatrunkowymi ustalonego typu,

10) łańcuchy przeciwślizgowe w okresie zimowym,

11) jedną łopatę.

2. Koc przeciwpożarowy, lampy i apteczka powinny być umieszczone w kabinie kierowcy w miejscu łatwo dostępnym.

§ 14. Użycie do przewozu materiałów wybuchowych pojazdów samochodowych z przyczepą (naczepą) jest dopuszczalne przy zachowaniu następujących warunków:

1) urządzenia sprzęgające przyczepę (naczepę) z pojazdem ciągnącym powinny być pewne i umożliwiać szybkie rozłączenie sprzęgu,

2) przyczepa (naczepa) powinna być wyposażona w skutecznie działające hamulce, stosownie do przepisów § 181 ust. 1, 3 i 6 rozporządzenia w sprawie ruchu na drogach publicznych,

3) dla przyczepy powinien być dodany osobny koc przeciwpożarowy.

§ 15. W czasie przewozu materiałów wybuchowych pojazdy samochodowe powinny być oznakowane dwiema tablicami stosownie do przepisu § 48 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie ruchu na drogach publicznych.

§ 16. Dobry stan techniczny i przydatność wyposażenia pojazdu samochodowego powinny być przed każdym wyjazdem zbadane i potwierdzone przez kierowcę w karcie drogowej uwagą: „pojazd zdatny do przewozu materiałów wybuchowych" oraz przez kierownika jednostki transportowej lub osobę przez niego upoważnioną.

Rozdział 4.

Warunki, jakim powinny odpowiadać pojazdy zaprzęgowe użyte do przewozu materiałów wybuchowych.

§ 17. Pojazd zaprzęgowy użyty do przewozu materiałów wybuchowych powinien być zaprzężony w parę koni niepłochliwych i dających sobą łatwo kierować oraz posiadać:

1) szczelną, zamkniętą skrzynię ładunkową oraz siedzenia dla kierującego i konwojenta,

2) resory i ogumienie pneumatyczne,

3) sprawnie działający hamulec ręczny,

4) koc przeciwpożarowy,

5) opończe z trudnopalnego impregnowanego brezentu o łącznej powierzchni wystarczającej do całkowitego przykrycia ładunku pojazdu,

6) kwadratową chorągiewkę (flagę) w kolorze pomarańczowym o wymiarach boku 30 cm, umieszczoną z przodu po lewej stronie, oraz na tylnej ścianie skrzyni ładunkowej tablicę ostrzegawczą (§ 15),

7) dwie lampy elektryczne ze światłem białym z przodu pojazdu oraz dwie lampy elektryczne ze światłem czerwonym z tyłu pojazdu,

8) gaśnicę proszkową sześciokilogramową,

9) apteczkę podręczną ze środkami opatrunkowymi,

10) dwa kliny o kształcie i wymiarach dostosowanych do wymiarów kół pojazdu,

11) jedną łopatę.

Rozdział 5.

Naładunek i wyładunek.

§ 18. 1. Ustala się największy dopuszczalny do przewozu ładunek materiałów wybuchowych:

1) dla samochodu ciężarowego 5.000 kg,

2) dla samochodu ciężarowego z przyczepą 7.500 kg,

3) dla pojazdu zaprzęgowego 500 kg.

2. Ciężar przewożonego ładunku nie może również przekraczać 75% ładowności pojazdu.

§ 19. Naładunek i wyładunek materiałów wybuchowych powinien być wykonywany przez obsługę specjalnie pouczoną przez konwojenta przed rozpoczęciem każdej z tych czynności i pod nadzorem konwojenta.

§ 20. Naładunek i wyładunek materiałów wybuchowych mogą wykonywać tylko osoby pełnoletnie, o pełnej sprawności fizycznej, kontrolowanej przynajmniej raz na pół roku przez lekarza, i zaznajomione z właściwościami i działaniem materiałów wybuchowych.

§ 21. 1. Naładowywać, przewozić i wyładowywać materiały wybuchowe wolno tylko w oryginalnych opakowaniach fabrycznych.

2. Naładunek i wyładunek materiałów wybuchowych powinny wykonywać co najmniej dwie osoby.

3. Materiały wybuchowe w opakowaniach bezuchwytowych należy przenosić na noszach, jeżeli ciężar jednej sztuki opakowania zawierającego materiały wybuchowe przekracza 25 kg.

§ 22. Poszczególne sztuki opakowań zawierających materiały wybuchowe powinny być układane na pojeździe równomiernie i w taki sposób, aby nie ulegały nadmiernym (zbędnym) wstrząsom, potrącaniu, przewracaniu, tarciu itp. oraz aby przy wyładunku można je było wyjmować kolejno, bez poruszania sąsiednich sztuk.

§ 23. 1. Zabrania się przewożenia równocześnie tym samym pojazdem różnych rodzajów materiałów wybuchowych, z wyjątkiem materiałów dopuszczonych do przewozu razem w jednym pojeździe.

2. Zabrania się przewożenia równocześnie tym samym pojazdem:

1) materiałów wybuchowych razem z innymi ładunkami (przedmiotami),

2) materiałów wybuchowych oraz osób oprócz konwojenta i wartownika straży przemysłowej.

§ 24. W skrzyni ładunkowej pojazdu z materiałami wybuchowymi wolno używać jedynie oświetlenia elektrycznego typu ognioszczelnego.

§ 25. W okresie zimowym, w celu umożliwienia łatwego rozruchu samochodu, należy zagrzać silnik przed rozpoczęciem naładunku.

§ 26. Na czas wykonywania naładunku materiałów wybuchowych na pojazd zaprzęgowy i wyładunku tych materiałów z takiego pojazdu należy wyprząc konie i trzymać je lub uwiązać w odległości co najmniej 25 m od pojazdu lub miejsca składania materiałów wybuchowych.

Rozdział 6.

Ruch pojazdów.

§ 27. 1. Najwyższa dopuszczalna szybkość pojazdów samochodowych przewożących materiały wybuchowe nie może przekraczać 50 km na godzinę, a na obszarach zabudowanych 30 km na godzinę.

2. W razie zmniejszonej widoczności albo wilgotnej lub oblodzonej nawierzchni szybkość pojazdu powinna być zmniejszona do połowy dozwolonej szybkości (ust. 1), a w razie niedostatecznej widoczności należy pojazd zatrzymać w bezpiecznym miejscu.

3. Przejazd pojazdu samochodowego przewożącego materiały wybuchowe przez obszary zabudowane dozwolony jest tylko w wypadku, gdy nie ma możliwości ominięcia tych obszarów innymi drogami o nawierzchni twardej.

§ 28. Przewóz materiałów wybuchowych w kolumnie powinien być dokonywany zgodnie z przepisami § 36 rozporządzenia w sprawie ruchu na drogach publicznych.

§ 29. W razie przewożenia materiałów wybuchowych o wrażliwości na uderzenie poniżej 0,5 kGm (według próby Kasta):

1) pojazd samochodowy przewożący powinien być pilotowany przez inny pojazd (samochód, motocykl), jadący przed nim w odległości co najmniej 40 m,

2) pojazd pilotujący powinien znajdować się stale w polu widzenia kierowcy pojazdu przewożącego materiały wybuchowe i powinien być oznaczony z przodu tablicą ostrzegawczą (§ 15).

§ 30. 1. W razie używania do przewozu materiałów wybuchowych pojazdów zaprzęgowych:

1) przewóz nie powinien odbywać się na odległość większą niż 30 km,

2) szybkość pojazdu nie powinna przekraczać szybkości konia w stępie,

3) przewóz przez obszary zabudowane dozwolony jest tylko w wypadku, gdy nie ma możliwości ominięcia tych obszarów innymi drogami o nawierzchni twardej,

4) przewóz w czasie od zmroku do świtu oraz w warunkach niedostatecznej widoczności w ciągu dnia jest zabroniony.

2. W razie nagłego i nieprzewidzianego zmniejszenia się widoczności w czasie przewozu materiałów wybuchowych pojazdem zaprzęgowym można doprowadzić pojazd do celu, zapalając lampy wymienione w § 17 pkt 7.

§ 31. Pojazd samochodowy lub zaprzęgowy przewożący materiały wybuchowe należy zatrzymać przed każdym przejazdem kolejowym, nie wyłączając przejazdów posiadających urządzenia zabezpieczające. Pojazd przewożący materiały wybuchowe może przejechać przez przejazd kolejowy dopiero po uprzednim sprawdzeniu przez konwojenta, że do przejazdu nie zbliża się pociąg. W celu sprawdzenia konwojent powinien wysiąść z pojazdu. Konwojentowi wolno zająć miejsce w pojeździe dopiero po przejechaniu przejazdu kolejowego przez pojazd.

§ 32. W czasie burzy należy pojazd przewożący materiały wybuchowe zatrzymać i zastosować środki ostrożności określone w § 33. Pojazd samochodowy należy również uziemić. Z pojazdu zaprzęgowego należy wyprząc konie, postępując z nimi w sposób określony w § 26.

§ 33. 1. W razie konieczności dokonania przerwy w jeździe pojazdu samochodowego lub zaprzęgowego przewożącego materiały wybuchowe bez konieczności wyładowania tych materiałów należy miejsce postoju obrać w odległości co najmniej 300 m od obszarów zabudowanych, a 200 m od odosobnionych budynków.

2. Postój pojazdu samochodowego przewożącego materiały wybuchowe w nocy lub podczas niedostatecznej widoczności w ciągu dnia na drodze nie oświetlonej lub niedostatecznie oświetlonej powinien być oznakowany przez:

1) palenie świateł postojowych pojazdu, a w razie ich niesprawności ustawienie na drodze, w odległości 10 m przed i za pojazdem, latarń wymienionych w § 13 ust. 1 pkt 6,

2) ustawienie na drodze, w odległości co najmniej 30 m za pojazdem, tablicy ze znakiem ostrzegawczym wymienionej w § 13 ust. 1 pkt 7.

3. W razie konieczności postoju pojazdu zaprzęgowego przewożącego materiały wybuchowe w czasie niedostatecznej widoczności należy:

1) zapalić lampy wymienione w § 17 pkt 7,

2) sprowadzić pojazd jak najbliżej krawędzi jezdni, a jeżeli jest to możliwe bez niebezpieczeństwa dla przewożonego ładunku, zjechać z drogi.

§ 34. 1. W razie konieczności wyładowania materiałów wybuchowych z pojazdu samochodowego lub zaprzęgowego na trasie przewozu nie wolno ich wyładowywać w pobliżu obszarów zabudowanych, fabryk, torów kolejowych i innych obiektów użyteczności publicznej, lecz należy przeładować materiały wybuchowe bezpośrednio na inny odpowiedni pojazd i dowieźć do celu poza teren wymienionych obszarów.

2. Przed przystąpieniem do wyładunku materiałów wybuchowych (ust. 1) należy zawiadomić o tym najbliższy posterunek Milicji Obywatelskiej lub sołtysa.

3. Zabrania się składować wyładowane materiały wybuchowe w odległości mniejszej niż:

1) 20 m od drogi,

2) 25 m od linii telekomunikacyjnych i linii wysokiego napięcia.

4. Wyładowane materiały wybuchowe powinny być złożone w miejscu suchym i przykryte opończami z trudnopalnego impregnowanego brezentu, konwojent zaś obowiązany jest stale ich pilnować.

5. Z postoju połączonego z wyładunkiem i powtórnym naładunkiem materiałów wybuchowych konwojent obowiązany jest sporządzić protokół.

§ 35. 1. Zabrania się wykonywania na drodze w czasie przewozu materiałów wybuchowych napraw pojazdu związanych z wybudowaniem zasadniczych części oraz napraw powodujących wstrząsy, jak również wykonywania w odległości mniejszej niż 5 m od pojazdu czynności, które mogą powodować iskrzenie (np. uderzanie młotkiem).

2. W razie konieczności wykonywania napraw wymienionych w ust. 1 należy materiały wybuchowe wyładować z pojazdu z zachowaniem przepisów §§ 33 i 34.

Rozdział 7.

Przewóz i przenoszenie małych ilości materiałów wybuchowych.

§ 36. Materiały wybuchowe w ilości do 100 sztuk spłonek lub zapalników ostrych oraz do 25 kg ciężaru brutto innych materiałów o stopniu wrażliwości na uderzenie powyżej 0,5 kGm (według próby Kasta) można przewozić z zachowaniem przepisów rozdziałów 1—6, z następującymi odchyleniami:

1) w zakresie warunków technicznych i wyposażenia pojazdów nie mają zastosowania wymagania określone w § 12 ust. 1 pkt 1—7 i pkt 9 oraz w § 13 ust. 1 pkt 3—11 i ust. 2,

2) przewóz może być dokonywany również samochodem osobowym,

3) kierowca może posiadać prawo jazdy kategorii II,

4) materiały wybuchowe mogą być przewożone w specjalnych zamykanych puszkach służących do przenoszenia tych materiałów (odmiennie od przepisu § 21 ust. 1); w puszkach nie wolno umieszczać razem materiałów wybuchowych i środków inicjujących; spłonki powinny być umieszczone w spłonnikach, a spłonniki w spłonkownicach; ostre zapalniki powinny być umieszczone w oddzielnej ładownicy,

5) materiały wybuchowe powinny być w czasie przewozu owinięte w płachtę z trudnopalnego impregnowanego brezentu,

6) spłonkownice lub ładownice powinny być zamknięte na kłódkę i w czasie przewozu stale trzymane przez konwojenta,

7) w jednym pojeździe wolno przewozić równocześnie materiał wybuchowy oraz środki inicjujące pod warunkiem umieszczenia materiału wybuchowego w odległości co najmniej 1 m od środków inicjujących,

8) nie mają zastosowania przepisy ustalające obowiązek ustawienia w czasie postoju pojazdu elektrycznych latarń przenośnych oraz tablicy ze znakiem ostrzegawczym.

§ 37. Materiały wybuchowe w ilości do 15 kg oraz odpowiednią ilość spłonek lub zapalników ostrych wolno przenosić na odległość nie większą niż 5 km przy zachowaniu następujących warunków:

1) materiały wybuchowe powinny być przenoszone przez co najmniej dwie osoby odpowiednio przeszkolone i odpowiadające warunkom określonym w § 20, przy czym jedna z nich powinna nieść środki inicjujące, a druga materiał wybuchowy,

2) w czasie przenoszenia materiałów wybuchowych należy w miarę możności omijać obszary zabudowane i skupiska ludzi,

3) osoby przenoszące powinny mieć przy sobie upoważnienie do przeniesienia materiałów wybuchowych, wystawione przez zakład zlecający przeniesienie, a określające ilość i rodzaj materiałów oraz miejsce przeznaczenia.

Rozdział 8.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 38. Do dnia 31 grudnia 1966 r. dopuszcza się używanie do przewozu materiałów wybuchowych również pojazdów samochodowych nie odpowiadających warunkom określonym w § 12 ust. 1 pkt 1 i pkt 3—7 oraz ust. 2, z tym że instalacja elektryczna tych pojazdów powinna być sprawdzana co najmniej raz na pół roku przez specjalistę elektryka, szczególnie w zakresie stanu izolacji i pewności połączeń.

§ 39. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1965 r.

Minister Komunikacji: *P. Lewiński*
Minister Spraw Wewnętrznych: *M. Moczar*

96

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

z dnia 10 maja 1965 r.

w sprawie ustalenia wysokości sumy należnej Skarbowi Państwa od absolwentów zagranicznych szkół wyższych.

(Dziennik Ustaw z dnia 14 czerwca 1965 r. Nr 23, poz. 148)

Na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych (Dz. U. Nr 8, poz. 48) zarządza się, co następuje:

§ 1. Absolwenci, którzy na koszt Skarbu Państwa studiowali w zagranicznych szkołach wyższych, w razie uchylania się od obowiązku wynikającego z przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. o zatrudnianiu absolwentów szkół wyższych (Dz. U. Nr 8, poz. 48) zobowiązani są

do zwrotu Skarbowi Państwa części kosztów wykształcenia w wysokości ustalonej dla absolwentów polskich szkół wyższych o odpowiednim kierunku studiów.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 lipca 1964 r.

Minister Szkolnictwa Wyższego:
w z. *E. Krassowska*

97

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 25 maja 1965 r.

w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Komunikacji.

(Dziennik Ustaw z dnia 14 czerwca 1965 r. Nr 23, poz. 149)

Na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zakresie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Komunikacji stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 12 kwietnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty (Dz. U. Nr 30, poz. 141), zwanego w dalszym ciągu „rozporządzeniem Ministra Oświaty", ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Uprawnienia Ministra Oświaty określone w § 4 ust. 1, § 14 ust. 1 pkt 1, § 26 ust. 2, § 27, § 28 ust. 7 i § 32 ust. 3 rozporządzenia Ministra Oświaty wykonuje Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Oświaty.

§ 3. 1. Komisję egzaminacyjną do prowadzenia egzaminu kwalifikacyjnego, przewidzianą w § 28 ust. 4 rozporządzenia Ministra Oświaty, powołuje Minister Komunikacji.

2. W skład komisji, które przeprowadzają egzamin na nauczyciela zawodu albo egzamin kwalifikacyjny dla nauczycieli zawodu w szkołach resortu komunikacji, wchodzi również przedstawiciel właściwego okręgowego zarządu związku zawodowego pracowników kolejowych lub związku zawodowego transportowców i drogowców.

§ 4. Kwalifikacje ideowo-moralne kandydatów na nauczycieli lub wychowawców, określone w § 30 rozporządzenia Ministra Oświaty, sprawdza Ministerstwo Komunikacji.

§ 5. Przepis § 31 rozporządzenia Ministra Oświaty stosuje się odpowiednio, z tym że stwierdzenie kwalifikacji fizycznych może nastąpić również przez właściwe organy kolejowej służby zdrowia.

§ 6. Nauczyciele i wychowawcy, którzy uzyskali w trybie rozporządzenia Ministra Oświaty lub w trybie rozporządzeń wydanych na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 oraz art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) przez innych ministrów niż Minister Oświaty kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć wychowawczych w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty lub innym ministrom, posiadają również te kwalifikacje w szkołach podległych Ministrowi Komunikacji.

§ 7. Użyte w § 34 rozporządzenia Ministra Oświaty określenie „w dniu wejścia w życie rozporządzenia" oznacza w zakresie niniejszego rozporządzenia dzień jego wejścia w życie.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: *P. Lewiński*

98

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 8 czerwca 1965 r.

w sprawie kwalifikacji fachowych majstrów budowlanych w budownictwie powszechnym.

(Dziennik Ustaw z dnia 25 czerwca 1965 r. Nr 25, poz. 172)

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. — Prawo budowlane (Dz. U. z 1961 r. Nr 7, poz. 46 i z 1965 r. Nr 13, poz. 91) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Do wykonywania funkcji technicznej majstra budowlanego przy budowie obiektów bu-

dowlanych budownictwa powszechnego upoważnione są osoby, które uzyskały:

1) uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi w budownictwie powszechnym lub

2) stwierdzenie powiatowego organu państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego, że posiadają odpowiednie kwalifikacje fachowe w zakresie wykształcenia technicznego i praktyki zawodowej; decyzja tego organu zwana jest dalej stwierdzeniem kwalifikacji majstra.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, upoważnione są do wykonywania funkcji technicznej majstra budowlanego w zakresie rodzajów obiektów i robót, określonych w uzyskanych przez nie uprawnieniach budowlanych lub objętych uzyskanym stwierdzeniem kwalifikacji majstra.

3. Osoby, które uzyskały uprawnienia budowlane do kierowania robotami budowlanymi lub stwierdzenie kwalifikacji majstra w budownictwie specjalnym, mają prawo wykonywania funkcji technicznych majstra budowlanego w budownictwie powszechnym w zakresie rodzajów robót i obiektów budowlanych, objętych uzyskanym uprawnieniem lub stwierdzeniem.

Rozdział 2.

Warunki i zakres uzyskiwania stwierdzenia kwalifikacji majstra.

§ 2. Stwierdzenie kwalifikacji majstra można uzyskać w zakresie następujących robót:

1) w grupie robót budowlanych:

— betoniarskich, łącznie ze związanymi izolacjami,

— ciesielskich, łącznie z robotami stolarskimi, impregnacyjnymi i izolacyjnymi,

— dekarskich, łącznie ze związanymi izolacjami,

— kamieniarskich,

— malarskich,

— murarskich, łącznie z robotami odgrzybieniowymi i izolacyjnymi,

— posadzkarskich i okładzinowych,

— sztukatorskich,

— zduńskich,

— montażu konstrukcji stalowych, łącznie z robotami ślusarskimi,

— montażu konstrukcji żelbetowych, łącznie ze związanymi izolacjami,

— montażu izolacji chemoodpornych;

2) w grupie robót instalacyjno-sanitarnych:

— montażu instalacji centralnego ogrzewania, łącznie z izolacjami termicznymi,

— montażu instalacji wodociągowo-kanalizacyjnych i gazowych,

— montażu instalacji przemysłowych, łącznie z izolacjami termicznymi,

— montażu instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych;

3) w grupie robót instalacyjno-elektrycznych:

— montażu instalacji elektroenergetycznych,

— montażu instalacji teleelektrycznych.

§ 3. 1. Osoby ubiegające się o stwierdzenie kwalifikacji majstra powinny wykazać się przygotowaniem technicznym i odbyciem odpowiedniej praktyki na budowie oraz złożyć ustny egzamin.

2. Od obowiązku złożenia egzaminu zwolnione są osoby:

1) które otrzymały dyplom mistrza na podstawie egzaminu złożonego przed państwową komisją egzaminacyjną, ustanowioną zgodnie z przepisami uchwały nr 367 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie przyznawania robotnikom tytułów kwalifikacyjnych (Monitor Polski Nr 76, poz. 402);

2) które pełniąc funkcje majstra budowlanego z nominacji mogą wykazać się świadectwem zdania egzaminu, zgodnie z przepisami uchwały nr 111 Prezydium Rządu z dnia 21 lutego 1951 r. o roli, zadaniach i uprawnieniach majstra w uspołecznionych przemysłowych zakładach pracy (Monitor Polski Nr A-18, poz. 236 i Nr A-102, poz. 1486);

3) które ubiegają się o rozszerzenie uzyskanego stwierdzenia kwalifikacji majstra.

§ 4. Za przygotowanie techniczne majstra uważa się uzyskanie:

1) dyplomu ukończenia wyższej szkoły technicznej lub świadectwa ukończenia średniej szkoły technicznej, uprawniających do ubiegania się o uzyskanie uprawnień budowlanych do kierowania robotami budowlanymi w budownictwie powszechnym;

2) dyplomu mistrza lub świadectwa czeladnika albo robotnika wykwalifikowanego w jednym z zawodów, których wykaz ustala Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

§ 5. Osoby, które uzyskały dyplom wyższej uczelni lub świadectwo średniej szkoły technicznej, mogą ubiegać się o stwierdzenie kwalifikacji majstra w następującym zakresie:

1) osoby wykazujące się wykształceniem upoważniającym do ubiegania się o uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej i konstrukcyjno-inżynieryjnej — w grupie robót budowlanych w zakresie jednego lub kilku rodzajów robót wymienionych w § 2 pkt 1;

2) osoby wykazujące się wykształceniem upoważniającym do ubiegania się o uprawnienia budowlane w specjalności instalacji i urządzeń sanitarnych — w grupie robót instalacyjno-sanitarnych w zakresie jednego lub kilku rodzajów robót wymienionych w § 2 pkt 2;

3) osoby wykazujące się wykształceniem upoważniającym do ubiegania się o uprawnienia budowlane w specjalności instalacji i urządzeń elektrycznych — w grupie robót instalacyjno-elektrycznych wymienionych w § 2 pkt 3.

§ 6. 1. Osoby wykazujące się dyplomem mistrza lub świadectwem czeladnika albo robotnika wykwalifikowanego mogą uzyskać stwierdzenie kwalifikacji majstra w zakresie robót budowlanych lub instalacyjnych wymienionych w § 2, objętych zawodem wskazanym w dyplomie lub świadectwie.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, oraz osoby wykazujące się świadectwem średniej szkoły

technicznej nie mogą wykonywać funkcji technicznych majstra budowlanego przy skomplikowanych konstrukcjach oraz przy skomplikowanych instalacjach i urządzeniach sanitarnych oraz elektrycznych.

3. Osoby wykazujące się świadectwem czeladnika lub robotnika wykwalifikowanego mogą wykonywać funkcje techniczne majstra budowlanego tylko w budownictwie ogólnym poza terenem miast stanowiących siedzibę powiatowych i wojewódzkich rad narodowych.

§ 7. 1. Za odpowiednią praktykę na budowie do stwierdzenia kwalifikacji majstra uważa się praktykę:

1) dla osób wykazujących się dyplomem wyższej uczelni lub świadectwem średniej szkoły technicznej — odbytą na budowie prowadzonej przez przedsiębiorstwo gospodarki uspołecznionej, a dla osób wykazujących się dyplomem mistrza lub świadectwem czeladnika albo robotnika wykwalifikowanego — odbytą na budowie (lub warsztatach) zarówno jednostek gospodarki uspołecznionej, jak i nie uspołecznionej,

2) obejmującą roboty, dla których zainteresowany ubiega się o stwierdzenie kwalifikacji majstra,

3) odbytą pod kierunkiem osób posiadających odpowiednie uprawnienia budowlane lub dyplom mistrza odpowiedniego zawodu,

4) odbytą po uzyskaniu dyplomu lub świadectwa; nie dotyczy to osób posiadających dyplom mistrza, dla których za dostateczną uważa się odbytą praktykę wymaganą do otrzymania dyplomu mistrza.

2. Wymagany okres praktyki wynosi:

1) dla osób wykazujących się dyplomem wyższej uczelni lub świadectwem średniej szkoły technicznej co najmniej 2 lata;

2) dla osób wykazujących się świadectwem czeladnika lub robotnika wykwalifikowanego co najmniej 3 lata.

3. Osoby, o których mowa w ust. 2 pkt 1, mogą uzyskać stwierdzenie kwalifikacji majstra tylko w zakresie tych robót, w których, w ramach 2-letniej praktyki, wykażą się praktyką co najmniej trzy miesięczną.

4. Osobom, które ukończyły wieczorowe lub zaoczne studia techniczne, zalicza się również praktykę odbytą przed uzyskaniem dyplomu lub świadectwa. Zalicza się także praktykę odbytą przed uzyskaniem dyplomu inżynierskiego osobom, które odbyły tę praktykę po ukończeniu średniej szkoły technicznej.

§ 8. 1. Zaświadczenie o odbyciu wymaganej praktyki powinno zawierać:

1) określenie obiektów budowlanych, przy których budowie odbyta została praktyka, oraz ich położenie (nazwa miejscowości, nazwa ulicy, nr nieruchomości),

2) określenie robót objętych praktyką oraz daty rozpoczęcia i ukończenia praktyki przy każdym obiekcie budowlanym i przy każdym rodzaju robót,

3) określenie czynności wykonywanych przez odbywającego praktykę,

4) ocenę odbytej praktyki.

2. Przepis ust. 1 pkt 1 nie dotyczy czeladników.

3. Przepis ust. 1 pkt 4 nie dotyczy praktyki odbytej w przedsiębiorstwie zlikwidowanym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

4. Dowodem odbycia praktyki na budowie prowadzonej przez rzemieślnika lub przedsiębiorstwo nie będące jednostką gospodarki uspołecznionej jest zaświadczenie wydane przez właściwy cech lub wydane przez osobę fizyczną i poświadczone przez cech.

§ 9. Uzyskane stwierdzenie kwalifikacji majstra może być rozszerzone przy zachowaniu przepisów §§ 5 i 6 na inne pokrewne roboty budowlane na warunkach i w zakresie ustalonych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

Rozdział 3.

Stwierdzanie kwalifikacji majstra.

§ 10. Decyzje w sprawie stwierdzenia kwalifikacji majstra wydaje powiatowy organ państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego, właściwy według miejsca zamieszkania ubiegającego się.

§ 11. Do wniosku o stwierdzenie kwalifikacji majstra należy dołączyć:

1) własnoręcznie napisany życiorys;

2) oryginał lub poświadczony odpis dyplomu lub świadectwa stwierdzającego przygotowanie techniczne;

3) zaświadczenie odbycia wymaganej praktyki na budowie lub jego poświadczony odpis;

4) dowód uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

§ 12. 1. Egzaminy osób ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji majstra przeprowadzają komisje egzaminacyjne, działające przy wojewódzkich organach państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego, powołane przez kierownika tego organu.

2. W uzasadnionych wypadkach kierownik wojewódzkiego organu państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego na wniosek zainteresowanych jednostek może powołać komisje egzaminacyjne przy powiatowych organach państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego albo przy zjednoczeniach budownictwa lub przy oddziałach wojewódzkich odpowiednich stowarzyszeń społeczno-zawodowych.

§ 13. Zasady działania komisji egzaminacyjnej, wynagradzania jej członków oraz program egzaminów ustali Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, z tym że ustalenie zasad wynagradzania członków komisji nastąpi w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac.

§ 14. Wydatki związane z działalnością komisji egzaminacyjnej pokrywane są z budżetu wojewódzkiego organu państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego.

§ 15. 1. Ubiegający się o stwierdzenie kwalifikacji majstra wpłaca przy składaniu podania

opłatę egzaminacyjną w wysokości 200 zł; opłata wpływa na dochód budżetu terenowego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do osób zwolnionych zgodnie z przepisem § 3 ust. 2 od obowiązku złożenia egzaminu.

3. Zdanie egzaminu z wynikiem niezadowalającym, niestawienie się lub odstąpienie od egzaminu bez usprawiedliwienia powoduje przepadek opłaty egzaminacyjnej.

4. W razie niedopuszczenia do egzaminu opłata egzaminacyjna podlega zwrotowi po potrąceniu kosztów manipulacyjnych w wysokości 100 zł.

§ 16. Wojewódzki organ państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego prowadzi rejestry osób, które uzyskały stwierdzenie kwalifikacji majstra na terenie danego województwa.

Rozdział 4.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 17. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie rozporządzenia na stanowiskach majstrów budowlanych przy budowie obiektów budowlanych budownictwa powszechnego mogą do dnia 31 grudnia 1967 r. wykonywać funkcje techniczne majstra budowlanego w budownictwie powszechnym bez obowiązku wykazania się stwierdzeniem kwalifikacji majstra.

§ 18. 1. Powiatowy organ państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego może stwierdzić posiadanie kwalifikacji majstra w zakresie wskazanym w § 6 przez osoby, które nie mogąc wykazać się wymaganym przygotowaniem technicznym:

1) do dnia 31 grudnia 1967 r. złożą wniosek o stwierdzenie kwalifikacji majstra,

2) co najmniej przez 6 lat wykonywały funkcje majstra budowlanego przy budowach obiektów budowlanych budownictwa powszechnego,

3) złożą egzamin z wynikiem zadowalającym.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, mogą uzyskać stwierdzenie kwalifikacji majstra tylko w takim zakresie robót wymienionych w § 2, w których wykażą się co najmniej sześcioletnią praktyką.

§ 19. 1. Powiatowy organ państwowego nadzoru budowlanego dla budownictwa powszechnego może stwierdzić posiadanie kwalifikacji majstra w zakresie całej grupy robót budowlanych określonych w § 2 pkt 1 albo w zakresie całej grupy robót sanitarnych określonych w § 2 ust. 2 przez osoby, które:

1) do dnia 31 grudnia 1967 r. złożą wniosek o stwierdzenie kwalifikacji majstra,

2) posiadają dyplom mistrza w jednym z zawodów wskazanych w ust. 2 albo odpowiednio w ust. 3 i odbyły co najmniej dziesięcioletnią łączną praktykę przy wykonywaniu wszystkich robót budowlanych albo sanitarnych, wchodzących w zakres danej grupy.

2. W grupie robót budowlanych mogą uzyskać stwierdzenie kwalifikacji majstra w trybie określonym w ust. 1 osoby posiadające dyplom mistrza w zakresie odpowiadającym zawodom:

1) betoniarza kontrukcji betonowych i żelbetowych;

2) cieśli budowlanego;

3) murarza budowlanego;

4) montera konstrukcji żelbetowych.

3. W grupie robót sanitarnych mogą uzyskać stwierdzenie kwalifikacji majstra w trybie określonym w ust. 1 osoby posiadające dyplom mistrza w zakresie odpowiadającym zawodom:

1) montera instalacji centralnego ogrzewania;

2) montera wewnętrznych instalacji sanitarnych i gazowych;

3) montera-instalatora rurociągów;

4) montera-instalatora urządzeń wentylacyjno-klimatyzacyjnych.

§ 20. Osoby posiadające dyplom mistrza lub świadectwo czeladnika albo robotnika wykwalifikowanego w zawodzie pokrewnym mogą ubiegać się o stwierdzenie kwalifikacji majstra, jeżeli:

1) wykażą się praktyką przy odpowiednich robotach w rozmiarze:

a) mistrzowie — jednego roku,

b) czeladnicy i robotnicy wykwalifikowani — czterech lat,

2) złożą egzamin z wynikiem zadowalającym.

§ 21. Do spraw unormowanych niniejszym rozporządzeniem nie stosuje się przepisów uchwały nr 111 Prezydium Rządu z dnia 21 lutego 1951 r. o roli, zadaniach i uprawnieniach majstrów w uspołecznionych zakładach pracy (Monitor Polski Nr A-18, poz. 236 i Nr A-102, poz. 1486).

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych: *M. Olewiński*

99

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 11 maja 1965 r.

w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych.

(Monitor Polski z dnia 24 maja 1965 r. Nr 25, poz. 124)

Na podstawie § 13 oraz § 16 uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272), w porozumieniu z Ministrem Szkolnictwa Wyższego, Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Zarządami Głównymi Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i Związku Zawodowego Chemików, zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia obowiązują w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych, przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych podległych Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i przez niego nadzorowanych.

§ 2. Przepisy zarządzenia stosuje się do absolwentów szkół wyższych podejmujących pracę zawodową po raz pierwszy po ukończeniu studiów.

§ 3. W rozumieniu niniejszego zarządzenia absolwentem szkoły wyższej jest osoba, która uzyskała dyplom stwierdzający ukończenie szkoły wyższej.

§ 4. 1. Absolwenci szkół wyższych, podejmujący w zakładzie pracy pierwszą po ukończeniu szkoły pracę zawodową w wyuczonych lub pokrewnych zawodach, obowiązani są do odbycia wstępnego stażu pracy.

2. Absolwenci szkół wyższych odbywają wstępny staż pracy w zakładzie pracy w zakresie potrzebnym do uzyskania pełnego praktycznego przygotowania do pracy zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami.

3. Czas wstępnego stażu pracy wlicza się do czasu pracy zawodowej.

4. Pracą absolwenta w okresie odbywania wstępnego stażu pracy powinien kierować pracownik wykwalifikowany w danym zawodzie.

§ 5. 1. Zakład pracy, przyjmując absolwenta do odbycia wstępnego stażu pracy, zawiera z nim na piśmie umowę o pracę na czas nieokreślony.

2. Umowa o pracę powinna określać:

1) czas trwania wstępnego stażu pracy,

2) zakres wstępnego stażu pracy,

3) wysokość wynagrodzenia w okresie wstępnego stażu pracy.

Ponadto w umowie powinno znajdować się stwierdzenie, że zasadnicze prawa i obowiązki pracownika reguluje obowiązujący w zakładzie pracy układ zbiorowy pracy.

3. Po ukończeniu wstępnego stażu pracy i sprawdzeniu przez komisję kwalifikacyjną kwalifikacji pracownika w trybie przewidzianym w § 12 zakład pracy uzupełnia zawartą z pracownikiem umowę o pracę, w szczególności przez określenie przydzielonego pracownikowi stanowiska pracy i wysokości wynagrodzenia.

§ 6. Stosunek pracy absolwentów w czasie odbywania wstępnego stażu pracy normują przepisy dotyczące pracy pracowników umysłowych.

§ 7. 1. Przerw faktycznych w odbywaniu wstępnego stażu pracy, trwających jednorazowo dłużej niż 6 tygodni, nie wlicza się do okresu wstępnego stażu pracy.

2. W razie rozwiązania umowy o pracę przed zakończeniem wstępnego stażu pracy czas odbytego wstępnego stażu pracy może być zaliczony w całości lub w części do okresu wstępnego stażu pracy przez zakład pracy, w którym absolwent podejmie ponownie pracę, na podstawie przedstawionego zaświadczenia z poprzedniego miejsca pracy oraz orzeczenia komisji kwalifikacyjnej, wydanego po sprawdzeniu kwalifikacji pracownika.

3. Czas zasadniczej służby wojskowej lub innej czynnej służby wojskowej (jak powołanie na ćwiczenia lub przeszkolenie wojskowe), trwający dłużej niż 6 tygodni, zalicza się do wstępnego stażu pracy tylko wówczas, gdy pracownik odbył służbę wojskową w wyuczonym lub pokrewnym zawodzie i przedstawił odpowiednie zaświadczenie dowódcy jednostki wojskowej, w której odbył służbę wojskową.

4. Przepis ust. 3 ma odpowiednie zastosowanie do absolwentów, którzy przed rozpoczęciem wstępnego stażu pracy odbywali czynną służbę wojskową określoną w ust. 3.

5. Zaliczenie czasu wstępnego stażu pracy odbytego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej oraz czasu służby wojskowej w wypadkach przewidzianych w ust. 3 następuje bez względu na to, czy pracownik podejmuje pracę w tym samym zakładzie pracy.

6. Przepis ust. 3 nie narusza przewidzianych w przepisach szczególnych uprawnień pracowników do zaliczania okresów odbytej czynnej służby wojskowej do okresów zatrudnienia w zakresie wszelkich innych uprawnień uzależnionych od okresu pracy w zakładzie pracy lub ciągłości pracy w danym zatrudnieniu.

§ 8. 1. Czas wstępnego stażu pracy dla absolwentów szkół wyższych o kierunkach technicznych wynosi 1½ roku. Programy wstępnego stażu pracy dla poszczególnych zawodów ustalają przedsiębiorstwa zgodnie z przepisami § 9 i § 10.

2. Czas wstępnego stażu pracy dla absolwentów szkół wyższych o kierunkach nietechnicznych ustala zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 6 sierpnia 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów wyższych szkół ekonomicznych oraz wydziałów prawa (Monitor Polski Nr 70, poz. 410). Programy wstępnego stażu pracy dla poszczególnych zawodów ustalają przedsiębiorstwa na podstawie wytycznych, wydanych przez Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac dla typowych zawodów nietechnicznych.

3. Programy zatwierdza jednostka nadrzędna właściwa dla danego przedsiębiorstwa.

4. Dyrektor jednostki nadrzędnej może decydować w sprawie zmian dotyczących okresu wstępnego stażu pracy na podstawie indywidualnych wniosków komisji kwalifikacyjnych przedsiębiorstw, uzasadniających skrócenie lub przedłużenie tego okresu o kilka miesięcy, z tym jednak że najkrótszym okresem stażu może być 1 rok, a najdłuższym, w wyjątkowych wypadkach, 2 lata.

§ 9. Absolwenci zatrudnieni w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych w okresie odbywania wstępnego stażu pracy na stanowiskach pracownika umysłowego powinni wykonywać — odpowiednio do stanowiska, jakie mają objąć po zakończeniu stażu — prace techniczne występujące w produkcji podstawowej, produkcji pomocniczej, bazach i warsztatach usługowych przed-

siębiorstwa, a także odpowiednie prace w zarządzie przedsiębiorstwa. Przy opracowywaniu programu wstępnego stażu pracy należy uwzględniać etapy zatrudnienia absolwentów szkół wyższych tak, aby absolwent mógł zapoznać się z zasadami działania przedsiębiorstwa i poszczególnych jego komórek organizacyjnych:

1) około 20% czasu wstępnego stażu pracy — w charakterze asystenta majstra dla pełniejszego zapoznania się z bezpośrednią organizacją pracy na stanowiskach roboczych, z materiałami budowlanymi, ze sprzętem, transportem wewnętrznym itp.,

2) około 30% czasu wstępnego stażu pracy — w charakterze asystenta kierownika robót w celu praktycznego posługiwania się projektami organizacji robót, podstawowym obiegiem dokumentacji, układami asortymentowymi robót, zapewnieniem dostaw materiałowych środków produkcyjnych itp.,

3) około 30% czasu wstępnego stażu pracy — w charakterze asystenta kierownika grupy robót lub kierownika budowy dla zapoznania się z całokształtem planowania techniczno-ekonomicznego z zabezpieczeniem toku produkcji budowlano-montażowej, jak też z prawidłowym rozliczeniem wykonanych obiektów,

4) około 20% czasu wstępnego stażu pracy — w zarządzie przedsiębiorstwa, gdzie absolwent przechodzi kolejno wszystkie działy techniczne, ekonomiczne, zapoznaje się z organizacją przedsiębiorstwa i ze współdziałaniem poszczególnych komórek organizacyjnych.

§ 10. Przy opracowywaniu programu wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych należy uwzględnić następujące ustalenia:

1) program wstępnego stażu pracy powinien być tak opracowany, ażeby absolwent mógł się zapoznać z zasadami działania przedsiębiorstwa i poszczególnych jego komórek organizacyjnych,

2) 60% czasu wstępnego stażu pracy absolwent powinien przepracować w swojej podstawowej specjalności, w zasadzie w produkcji bezpośredniej, w charakterze pomocy technicznej,

3) około 20% czasu wstępnego stażu pracy absolwent powinien przepracować w jednostkach usługowych przedsiębiorstwa, jak np. w warsztatach naprawczych, laboratoriach itp.,

4) jeżeli absolwent ze względu na swoją specjalność będzie w przyszłości zatrudniony w jednostkach usługowych, ustalone wyżej proporcje czasu wstępnego stażu pracy mogą być zmienione na rzecz przedłużenia okresu pracy w jednostkach usługowych i zmniejszenia okresu pracy w produkcji bezpośredniej,

5) pozostałe 20% czasu wstępnego stażu pracy przeznacza się zgodnie z § 9 pkt 4,

6) w przedsiębiorstwach o charakterze usługowym absolwenci szkół wyższych o kierunku technicznym mogą być przyjmowani w celu odbycia wstępnego stażu pracy pod warunkiem zapewnienia im odbycia części wstępnego stażu pracy (nie mniej niż 3 miesiące) w zakładzie produkcyjnym.

§ 11. Wstępny staż pracy należy planować w warunkach zapewniających stosowanie ogólnych i szczególnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie należy planować wstępnego stażu pracy przy pracach wyjątkowo odpowiedzialnych lub szkodliwych dla zdrowia.

§ 12. 1. Absolwenci po ukończeniu wstępnego stażu pracy obowiązani są złożyć przed komisją kwalifikacyjną, działającą w przedsiębiorstwie w trybie § 13, egzamin z zakresu programu wstępnego stażu pracy.

2. Egzamin powinien być sprawdzianem praktycznej znajomości pracy, nabytej przez absolwenta na stanowiskach, na których odbywał wstępny staż pracy, znajomości ogólnych zasad działania przedsiębiorstwa, znajomości przepisów zawartych w układzie zbiorowym pracy oraz obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

3. Po przepracowaniu ustalonego czasu i pomyślnym zdaniu egzaminu absolwent otrzymuje zaświadczenie, w którym należy zaznaczyć zaliczenie wstępnego stażu pracy. W wypadkach uzasadniających zmianę okresu wstępnego stażu pracy niezbędny jest również udział komisji kwalifikacyjnej w przeprowadzaniu egzaminu sprawdzającego przebieg i wyniki dotychczasowej pracy absolwentów.

4. W razie ujemnego wyniku egzaminu komisja kwalifikacyjna wskazuje kierunek uzupełnienia wstępnego stażu pracy oraz ustala okres, na jaki przedłuża się wstępny staż pracy, z tym jednak że okres ten nie może przekroczyć 6 miesięcy. Po odbyciu określonego przez komisję kwalifikacyjną przedłużonego wstępnego stażu pracy absolwent powinien mieć zaliczony wstępny staż pracy i wydane zaświadczenie.

§ 13. 1. Komisję kwalifikacyjną dla absolwentów zatrudnionych w przedsiębiorstwie w okresie odbywania wstępnego stażu pracy powołuje dyrektor przedsiębiorstwa.

2. Do komisji składającej się z przewodniczącego i 4—5 członków powinni wejść pracownicy przedsiębiorstwa, posiadający duże przygotowanie zawodowe oraz wyższe wykształcenie, przedstawiciel związku zawodowego oraz bezpośredni przełożeni egzaminowanego absolwenta z jednego stanowiska, na którym absolwent pracował, oraz stanowiska, które absolwent ma objąć. Przewodniczący komisji może zaprosić na egzamin przedstawiciela najbliższej wyższej uczelni oraz — w razie egzaminowania absolwenta posiadającego tytuł inżyniera — przedstawiciela stowarzyszenia naukowo-technicznego.

3. Do zakresu pracy komisji kwalifikacyjnej należy przeprowadzenie egzaminu absolwenta kończącego wstępny staż pracy i wydanie orzeczenia w sprawie zaliczenia albo niezaliczenia wstępnego stażu pracy, wskazanie kierunku uzupełnienia praktyki oraz określenie czasu przedłużenia wstępnego stażu pracy.

4. Orzeczenie komisji zatwierdza dyrektor przedsiębiorstwa i w uzgodnieniu z radą zakładową ustala wysokość i inne warunki wynagrodzenia oraz wydaje absolwentowi zaświadczenie (wzór zaświadczenia — załącznik nr 1). Praca komisji kwalifikacyjnej odbywa się w normalnych godzinach pracy i nie jest dodatkowo wynagradzana.

§ 14. 1. Absolwenci zatrudnieni w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych w okresie odbywania wstępnego stażu pracy otrzymują wynagrodzenie określone na podstawie obowiązującej w zakładzie pracy tabeli płac pracowników umysłowych i zgodnie z przepisami określonymi w § 9 uchwały nr 195 Rady Ministrów z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 47, poz. 272).

2. Absolwenci wyższych szkół technicznych w pierwszym roku wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości od 1.200 zł do 1.500 zł miesięcznie.

3. Absolwenci wyższych szkół o kierunkach nietechnicznych w pierwszym roku wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych otrzymują wynagrodzenie w wysokości od 1.200 zł do 1.300 zł miesięcznie.

4. Jeżeli czas wstępnego stażu pracy przekracza rok, w drugim roku wynagrodzenie może być podwyższone, nie więcej jednak niż o 20%.

5. W okresie odbywania wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych absolwentom może być przyznana premia za jakościowe osiągnięcia w pracy w wysokości do 25% wynagrodzenia podstawowego, jeżeli zgodnie z obowiązującymi w zakładzie pracy przepisami pracownicy zajmujący dane stanowisko mogą być premiowani.

§ 15. 1. Od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy dyrektor przedsiębiorstwa może zwolnić absolwentów, którzy przed ukończeniem nauki byli zatrudnieni w tym samym lub pokrewnym zawodzie, jaki uzyskali na wyższej uczelni, albo na takim samym lub pokrewnym stanowisku, które mają objąć, co najmniej przez okres 1½ roku, pod warunkiem zdania egzaminu przewidzianego w § 12.

2. Dyrektor jednostki nadrzędnej w indywidualnych wypadkach na podstawie wniosku przedsiębiorstwa może zwolnić od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy niektórych pracowników, którzy przed podjęciem po raz pierwszy pracy zawodowej w wyuczonym zawodzie byli już zatrudnieni w innym zawodzie co najmniej przez okres 2 lat, pod warunkiem zdania egzaminu przewidzianego w § 12.

3. Absolwent zwolniony od obowiązku odbycia wstępnego stażu pracy otrzymuje zaświadczenie (wzór zaświadczenia — załącznik nr 2).

§ 16. Zatrudnianie absolwentów wyższych szkół technicznych w biurach projektów, biurach konstrukcyjnych, instytutach naukowo-badawczych, zakładach badań i doświadczeń oraz urzędach dopuszczalne jest dopiero po odbyciu przez absolwenta wstępnego stażu pracy w przedsiębiorstwach produkcyjnych.

§ 17. Umowy zawarte z absolwentami szkół wyższych, odbywającymi wstępny staż pracy w przedsiębiorstwach budowlano - montażowych zgodnie z dotychczasowymi przepisami, należy dostosować do nowych zasad z dniem 1 lipca 1965 r.

§ 18. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do oficerów, chorążych i podoficerów zawodowych zwalnianych z czynnej służby wojskowej w związku z redukcją Sił Zbrojnych oraz zwalnianych na podstawie obowiązujących przepisów, z wyjątkiem zwolnienia z winy oficera (podoficera) w trybie karnym lub dyscyplinarnym, jak również osób objętych uchwałą nr 707 Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1956 r. w sprawie zatrudnienia funkcjonariuszy zwolnionych ze służby w organach bezpieczeństwa publicznego i ich materialnego zaopatrzenia (Monitor Polski z 1956 r. Nr 96, poz. 1056 i z 1957 r. Nr 8, poz. 58).

§ 19. Tracą moc:

1) zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 29 sierpnia 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych w przedsiębiorstwach budowlanych i budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 85, poz. 483),

2) zarządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 30 września 1958 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych, średnich i zasadniczych szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych, geologicznych, transportowych oraz innych przedsiębiorstwach usługowych (Monitor Polski Nr 85, poz. 484) — w zakresie dotyczącym wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych.

§ 20. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych: *M. Olewiński*

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 11 maja 1965 r. (poz. 124).

ZAŚWIADCZENIE

Obywatel .....

urodzony dnia ..... w .....

powiat ..... odbył wstępny staż pracy w okresie od .....

do ..... 19..... r. w przedsiębiorstwie ..... w zawodzie/na stanowisku .....

Dnia ..... 19..... r. złożył egzamin przed Komisją Kwalifikacyjną, powołaną zgodnie z zarządzeniem Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 11 maja 1965 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 25, poz. 124), na podstawie którego zaliczono Obywatelowi odbycie wstępnego stażu pracy.

Nr .....

Dyrektor

Dnia ..... 19..... r. .....

Przewodniczący
i członkowie Komisji Kwalifikacyjnej

.....

.....

(pieczęć)

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 11 maja 1965 r. (poz. 124).

ZAŚWIADCZENIE

Obywatel .....

urodzony dnia ..... w ..... powiat .....

zatrudniony (w zawodzie) .....

w przedsiębiorstwie .....

.....

został zwolniony z odbycia wstępnego stażu pracy na podstawie § 15 zarządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 11 maja 1965 r. w sprawie wstępnego stażu pracy absolwentów szkół wyższych (Monitor Polski Nr 25, poz. 124).

Nr .....

Dyrektor

....., dnia ..... 196..... r. .....

(pieczęć)

100

ZARZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ Nr 23/MON

z dnia 10 maja 1965 r.

w sprawie zakładania i użytkowania ogrodów działkowych w wojsku.

W związku z ustawą z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych (Dz. U. Nr 18, poz. 117) — wobec wzrastającej popularności ogrodów działkowych, umożliwiających kadrze i pracownikom cywilnym zatrudnionym w wojsku pożyteczne wykorzystanie wolnego czasu, w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządzam:

§ 1. 1. Na terenach będących w użytkowaniu wojska względnie na terenach uzyskanych przez wojsko od prezydiów właściwych rad narodowych mogą być zakładane ogrody działkowe — zwane dalej wojskowymi ogrodami działkowymi — na prawach przyzakładowych ogrodów działkowych.

2. Wojskowym ogrodem działkowym jest obszar ziemi uprawnej, podzielony na działki o powierzchni 300—500 m², ogrodzony, wyposażony w niezbędne urządzenia sanitarne, niezbędną ilość ujęć wodnych oraz posiadający przeprowadzone drogi wewnętrzne.

3. Wojskowe ogrody działkowe zakładają: zarządy kwaterunkowo-budowlane okręgów wojskowych, Zarząd Kwaterunkowo-Budowlany Kwatermistrzostwa Instytucji Centralnych MON, Zarząd Kwaterunkowo-Budowlany Marynarki Wojennej, Zarząd Lotniskowy Wojsk Lotniczych

oraz przedsiębiorstwa państwowe (gospodarstwa pomocnicze) podległe Ministrowi Obrony Narodowej.

4. Nadzór nad zakładaniem wojskowych ogrodów działkowych sprawuje Szef Departamentu Służby Kwaterunkowo-Budowlanej WP.

§ 2. Użytkownikami działek wojskowych w wojskowych ogrodach działkowych mogą być wyłącznie:

1) żołnierze zawodowi (oficerowie, chorążowie i podoficerowie),

2) pracownicy cywilni zatrudnieni w jednostkach (instytucjach) wojskowych oraz przedsiębiorstwach państwowych (gospodarstwach pomocniczych) podległych Ministrowi Obrony Narodowej — zatrudnieni na podstawie umowy o pracę lub stosunku służbowego,

3) osoby otrzymujące na podstawie ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1963 r. Nr 55, poz. 299) zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową.

§ 3. 1. Warunkiem założenia wojskowego ogrodu działkowego jest decyzja o stałej lokalizacji szczegółowej, wydana przez właściwy organ oraz zgłoszenie się co najmniej 40 osób uprawnionych (§ 2) ubiegających się o przyznanie działek.

2. Wojskowe ogrody działkowe mogą być zakładane również na podstawie decyzji o czasowej lokalizacji, jednak na okres nie krótszy niż 3 lata i jeżeli o przyznanie działek ubiega się co najmniej 20 osób uprawnionych.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, organ zakładający wojskowy ogród działkowy może odstąpić całkowicie od jego urządzenia według wymogów określonych w § 1 ust. 2 lub też może wykonać urządzenia o charakterze prowizorycznym.

§ 4. 1. Wojskowy ogród działkowy jest urządzeniem socjalnym, a zakładanie ogrodu jest inwestycją, której realizacja powinna przebiegać stosownie do wydanych w tym zakresie przepisów wojskowych.

2. Teren przeznaczony pod wojskowy ogród działkowy powinien być ujęty w ewidencję zgodnie z przepisami instrukcji o ewidencji nieruchomości wojskowych, natomiast urządzenia ogrodu powinny być ujęte w ewidencję wojska po ich całkowitym wykonaniu.

§ 5. 1. Pierwszego rozdziału działek bezpośrednio po założeniu wojskowego ogrodu działkowego dokonuje na podstawie pisemnych wniosków osób uprawnionych — komisja powołana przez dowódcę garnizonu (Komendanta Garnizonu m.st. Warszawy) w porozumieniu z właściwym wojewódzkim zarządem pracowniczych ogrodów działkowych, a w odniesieniu do ogrodów założonych przez przedsiębiorstwa państwowe (gospodarstwa pomocnicze) podległe Ministrowi Obrony Narodowej — rady zakładowe.

2. Tereny przeznaczone pod wojskowe ogrody działkowe mogą być oddane do użytkowania przez organy wymienione w § 1 ust. 3 i rozdysponowane w sposób podany w ust. 1 — przed ich urządzeniem, o którym mowa w § 1 ust. 2, jednak po uprzednim wytyczeniu działek.

§ 6. 1. Po dokonanym zgodnie z § 5 ust. 1 i 2 rozdziale działek, nadzór nad działalnością wojskowych ogrodów działkowych przejmują organy Centralnej Rady Związków Zawodowych, powołanie do zarządzania pracowniczymi ogrodami działkowymi.

2. Wojskowe ogrody działkowe prowadzone są na zasadach określonych w przepisach szczegółowych wydanych w tym przedmiocie przez Centralną Radę Związków Zawodowych oraz powołane przez nią organy zarządzające pracowniczymi ogrodami działkowymi.

3. W zakresie rozwoju i działalności wojskowych ogrodów działkowych współpracują z Centralną Radą Związków Zawodowych — Szef Głównego Zarządu Politycznego WP i Główny Kwatermistrz WP.

§ 7. W garnizonach wojskowych (miejscowościach), w których nie ma warunków do urządzenia wojskowego ogrodu działkowego lub nie ma wystarczającej ilości działek względnie liczba osób uprawnionych ubiegających się o przydział działek jest niewystarczająca do założenia wojskowego ogrodu działkowego (§ 3 ust. 1 i 2) — osoby te mają prawo ubiegania się o przydział działki w pracowniczych ogrodach działkowych na zasadach ogólnych.

§ 8. W przypadkach społecznie i gospodarczo uzasadnionej likwidacji wojskowego ogrodu działkowego mają zastosowanie przepisy wynikające z ustawy o pracowniczych ogrodach działkowych z dnia 9 marca 1949 r. (Dz. U. Nr 18, poz. 117).

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ
z up.: gen. dyw. *Wiktor Ziemiński*

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Kopernika 36/40

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj przyjmują urzędy pocztowe, listonosze oraz Oddziały i Delegatury „Ruch". Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Prenumeraty przyjmowane są do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Prenumeratę na zagranicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; konto PKO Nr 1-6-100024.

Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można nabywać w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch" Warszawa, ul. Nowowiejska 15/17, konto PKO Nr 114-66-700044 VII O/M Warszawa.

Drukarnia Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Papier gazetowy kl. VIII, 50 g. Objętość ark. wyd. 3,42; ark. druk. 3.
Zam. 435/537/65. Nakł. 20.300. E-54.